

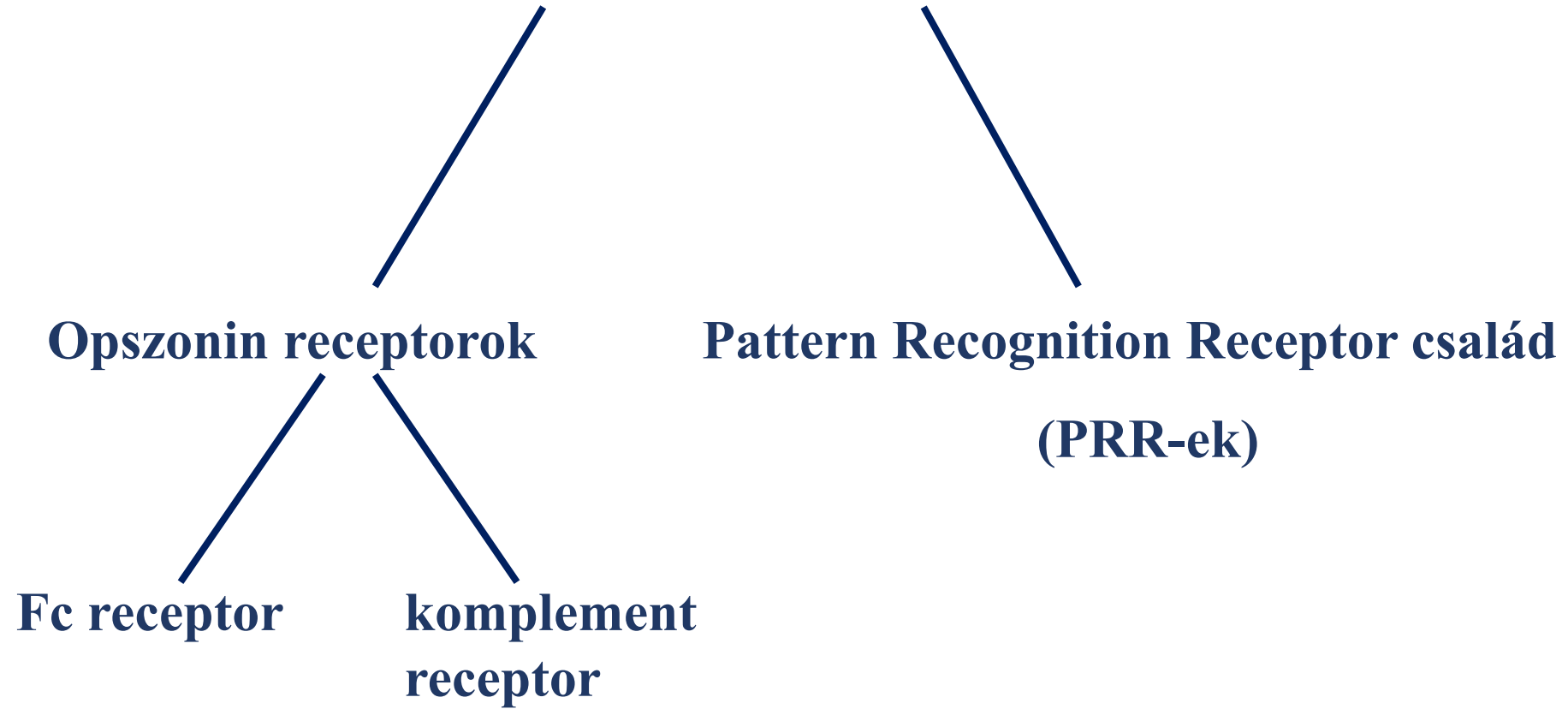
Antigén receptorok

Buzás Edit

Genetikai, Sejt- és Immunbiológiai Intézet

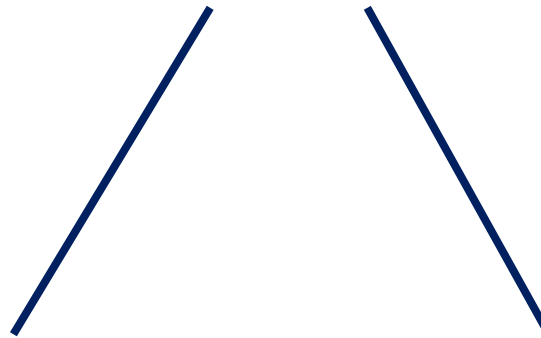
Korlátozott specifitású receptorok

Az antigén receptorok epitópspecifitást mutatnak

**B sejtek: B sejt receptorok
(BCR)**

T sejtek: T sejt receptor (TCR)

B sejtek antigénreceptorai

B sejt

Membránkötött
B sejt receptorok (BCR)

Plazmasejt:

Szecernált antitestek
(immunoglobulinok)

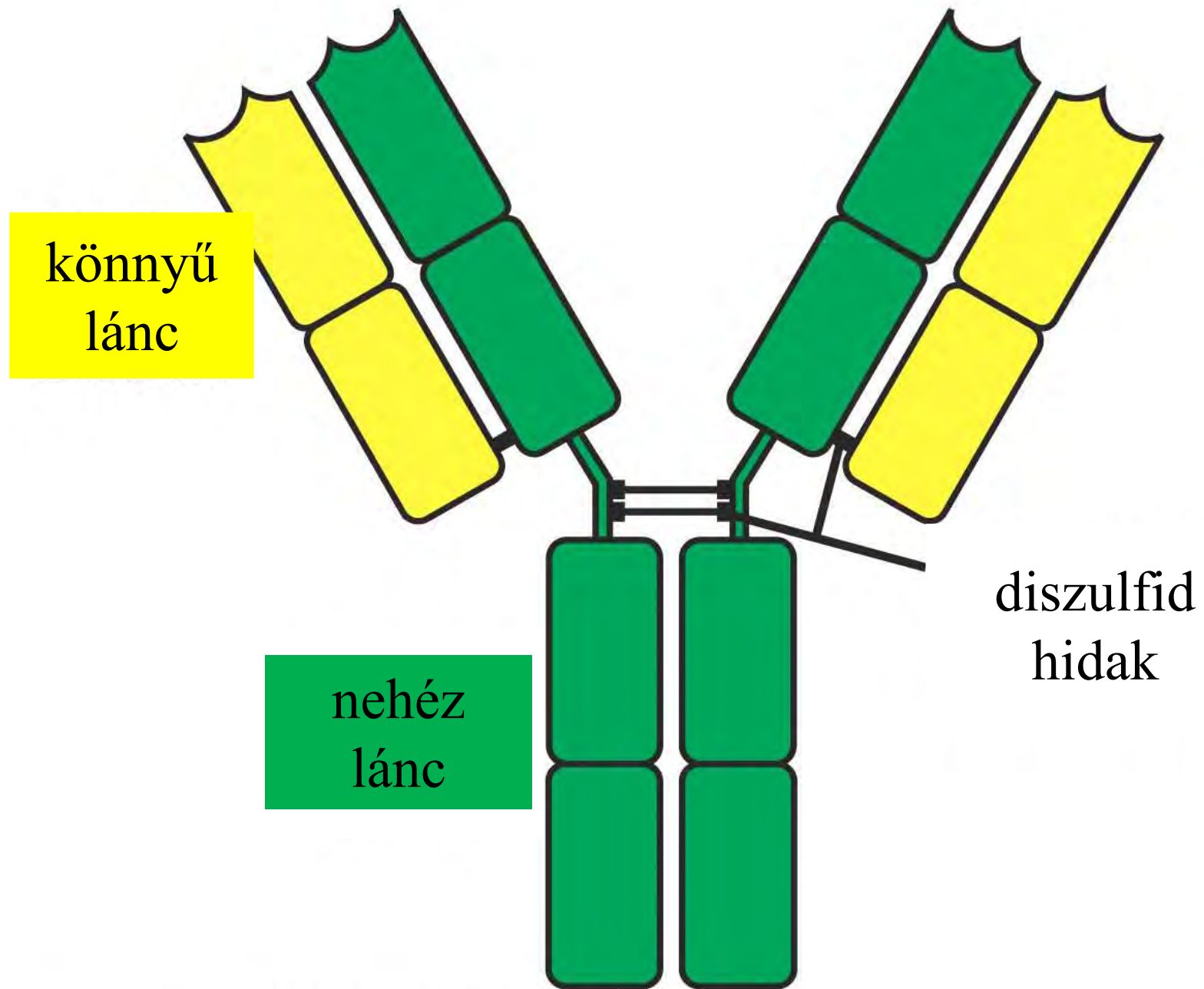
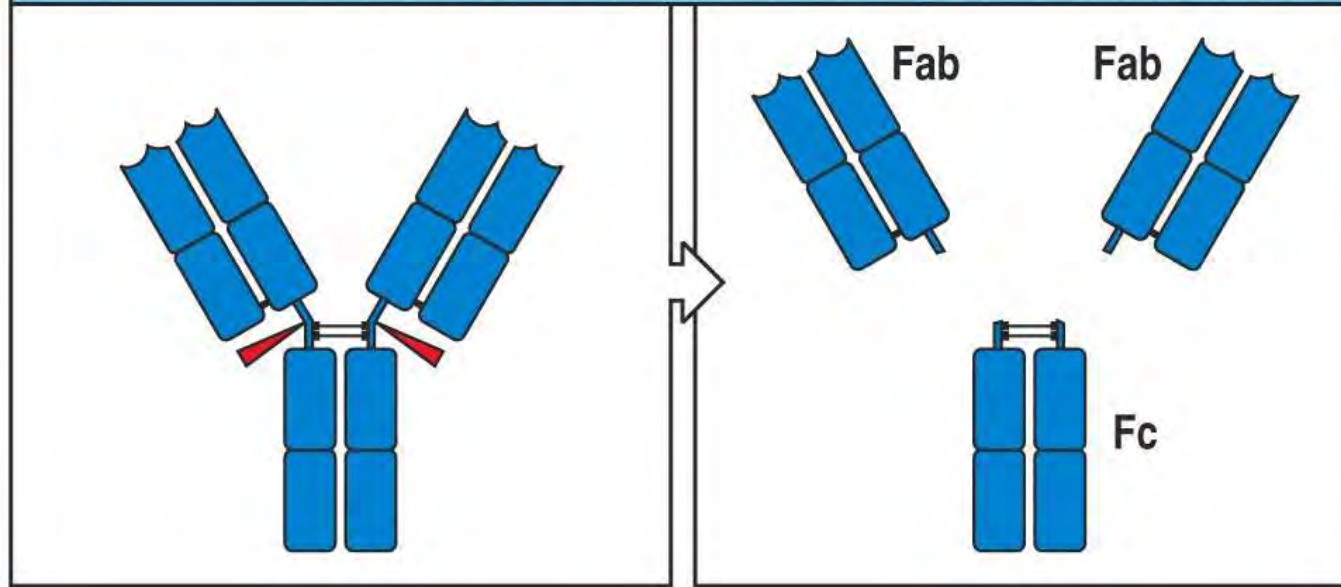

Figure 3-2 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

Proteolytic cleavage by papain

Proteolytic cleavage by pepsin

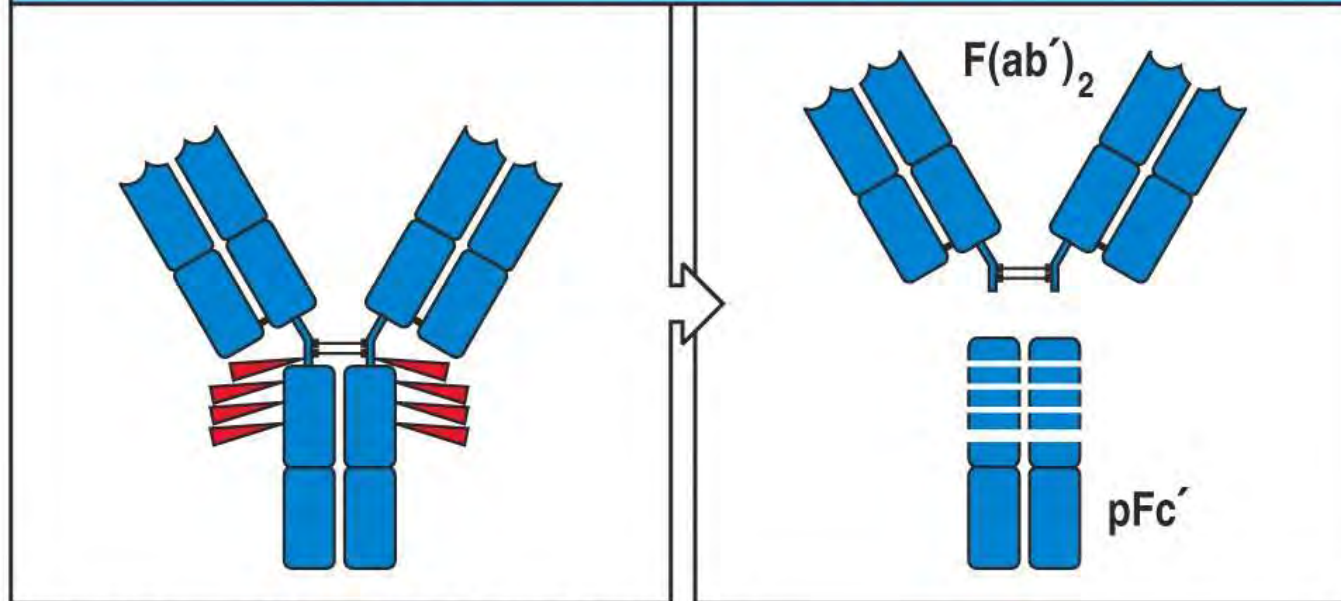

Figure 3-3 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

N terminus

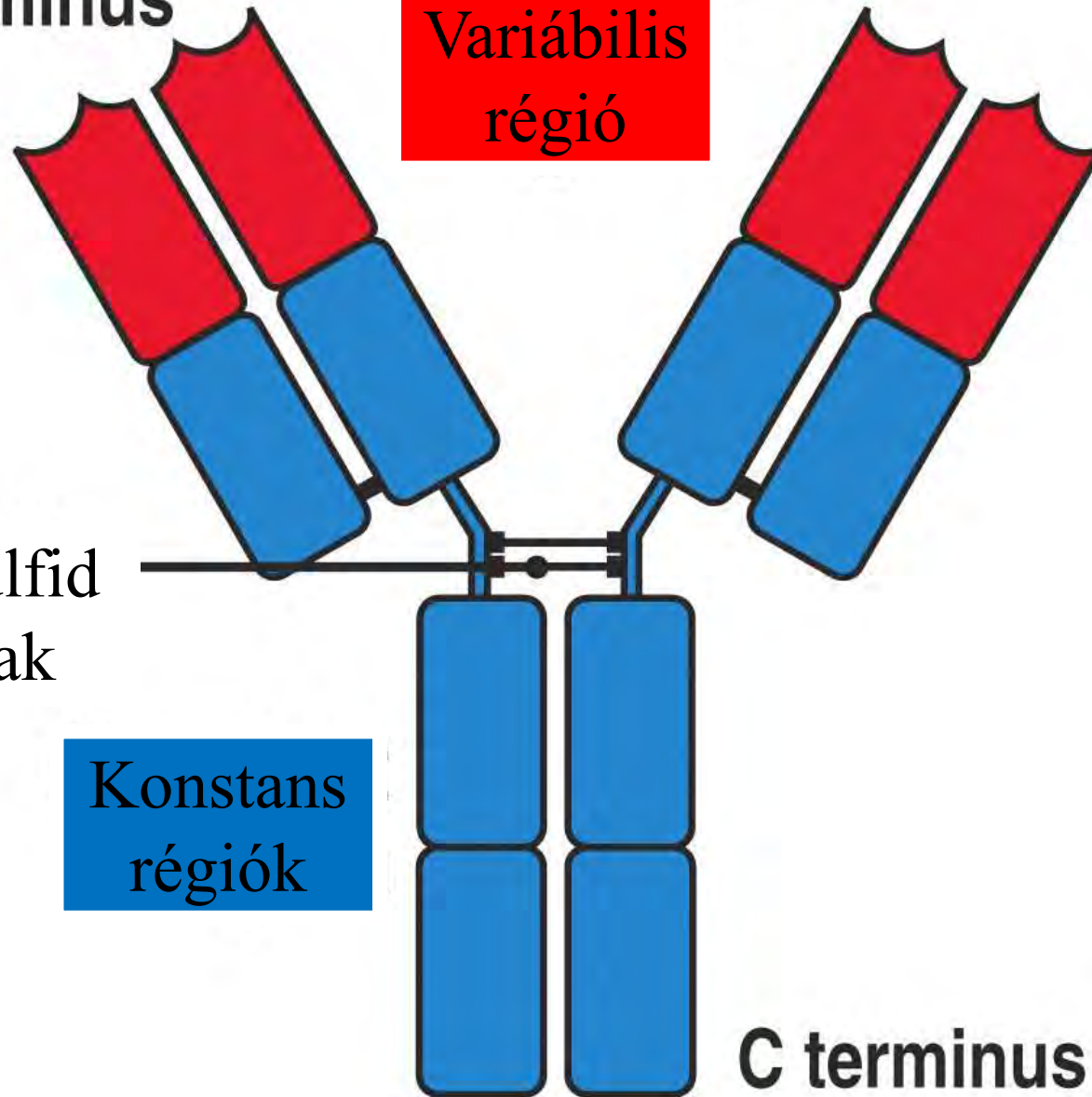
Variábilis
régio

diszulfid
hidak

Konstans
régiók

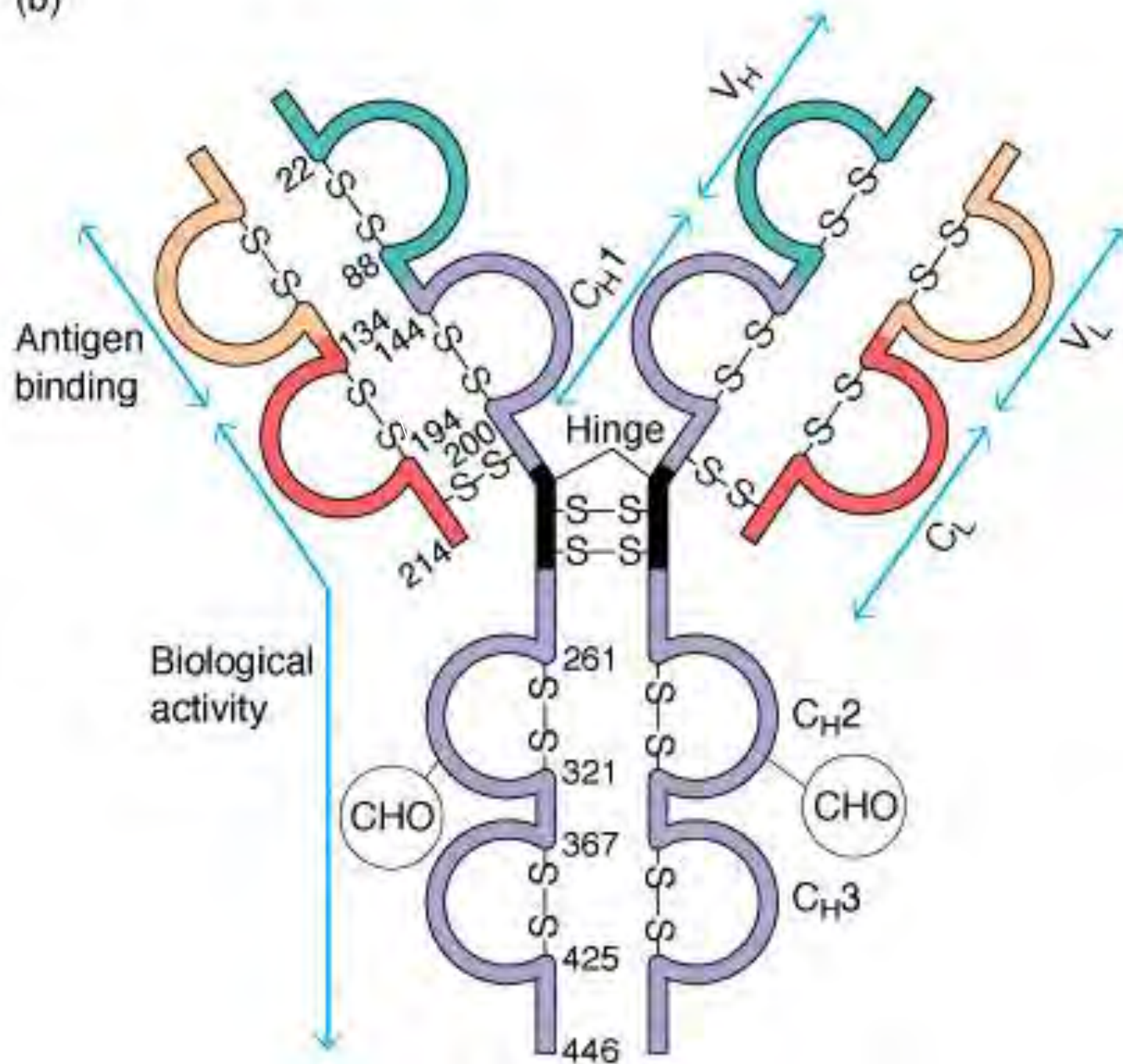
C terminus

C

(b)

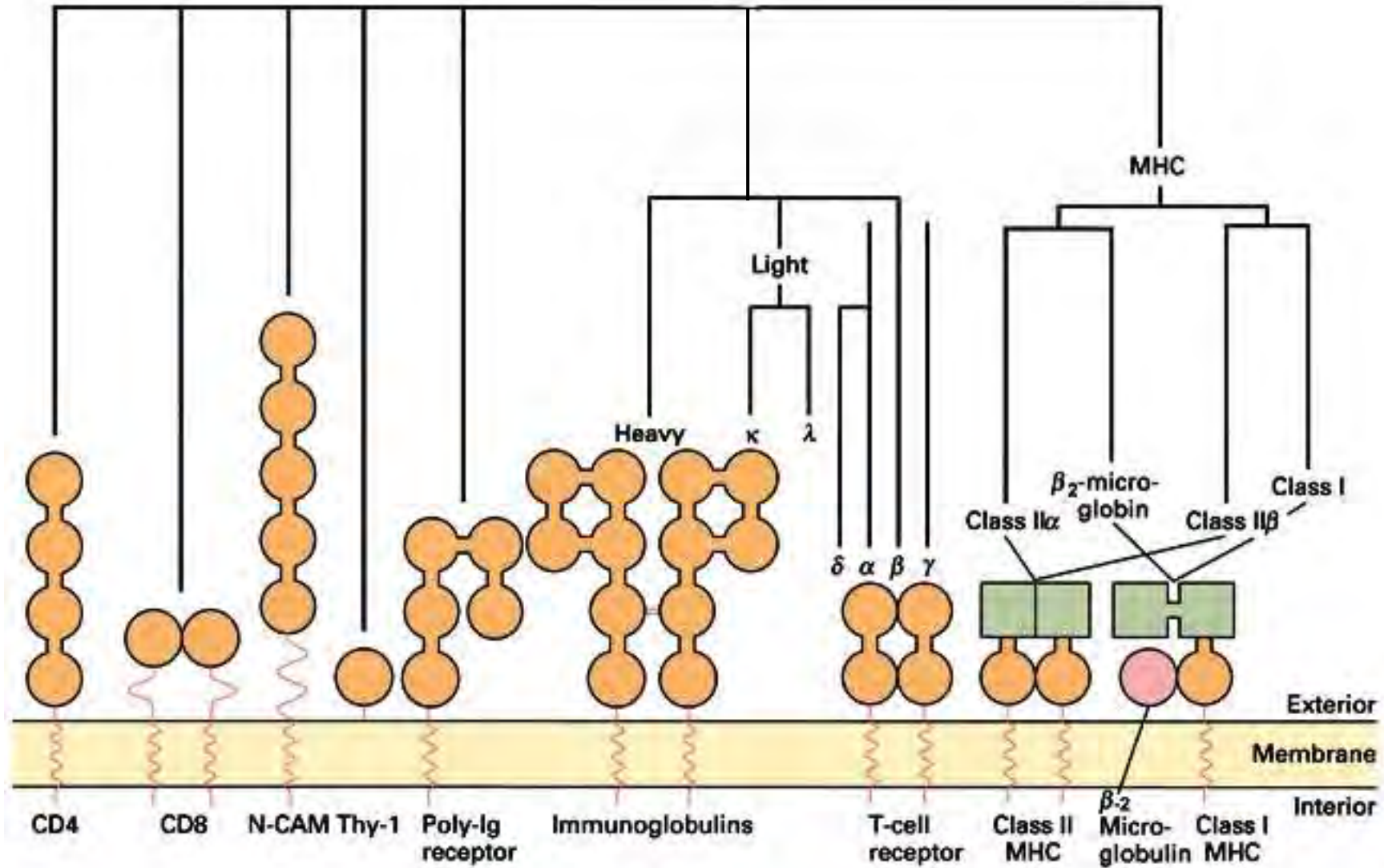

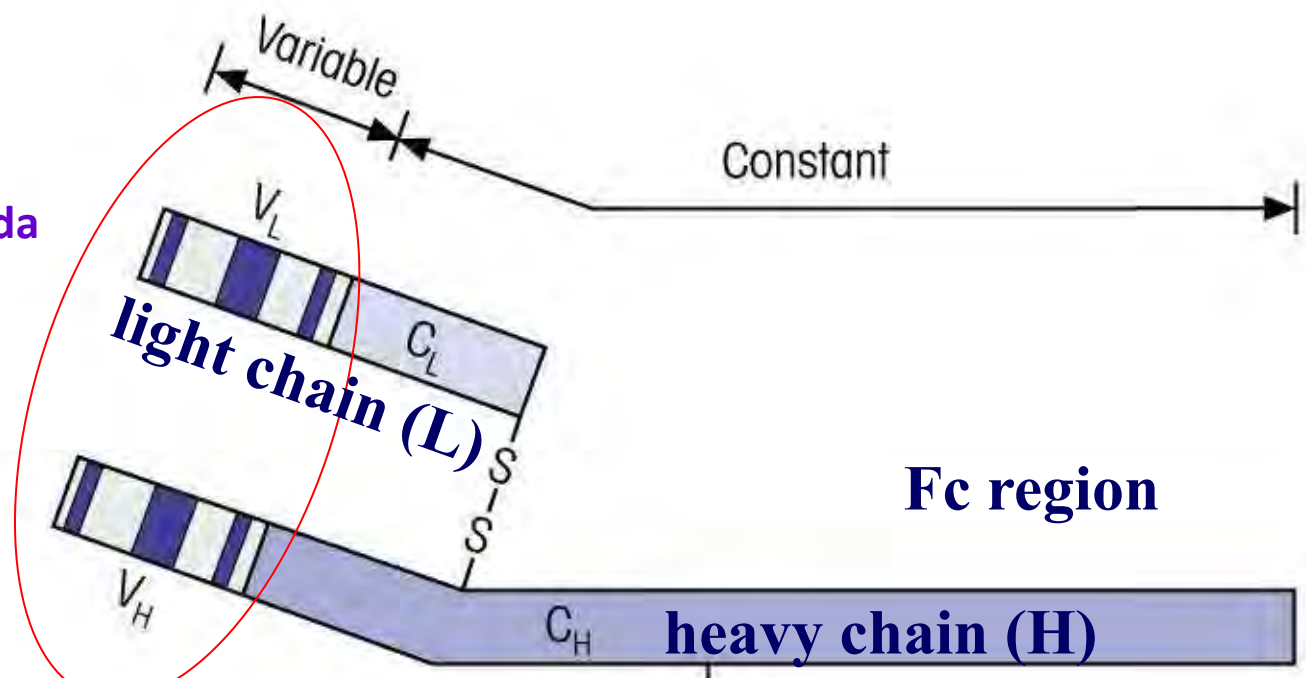

Immunoglobulin-domén

Az immunoglobulin szupercsalád

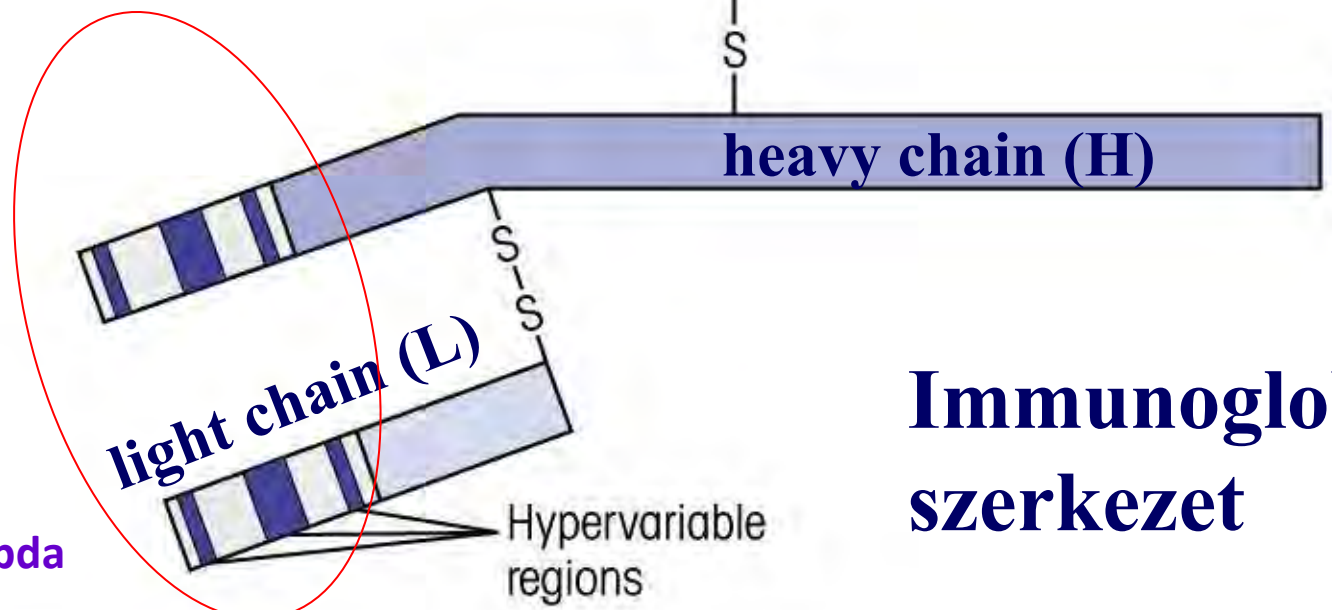

kappa vagy lambda

Fc region

kappa vagy lambda

Immunoglobulin
szerkezet

B sejtek

B sejt

**Membránkötött
B sejt receptorok (BCR)**

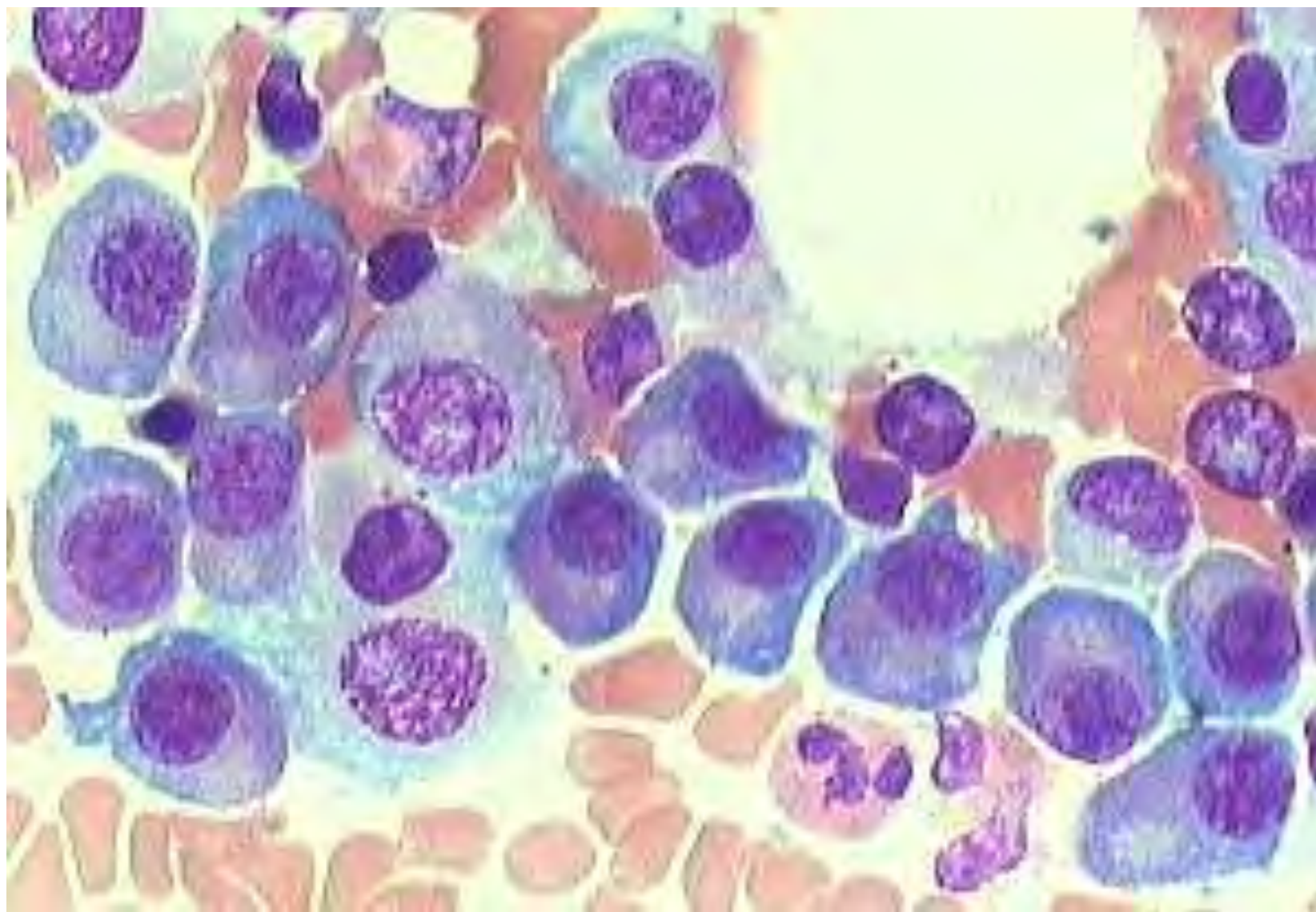
IgM ÉS IgD

Plazmasejt:

**Szecernált antitestek
(immunoglobulinok)**

**IgM, VAGY IgG, VAGY
IgA, VAGY IgE**

plazmasejtek

A nehéz lánc szerint

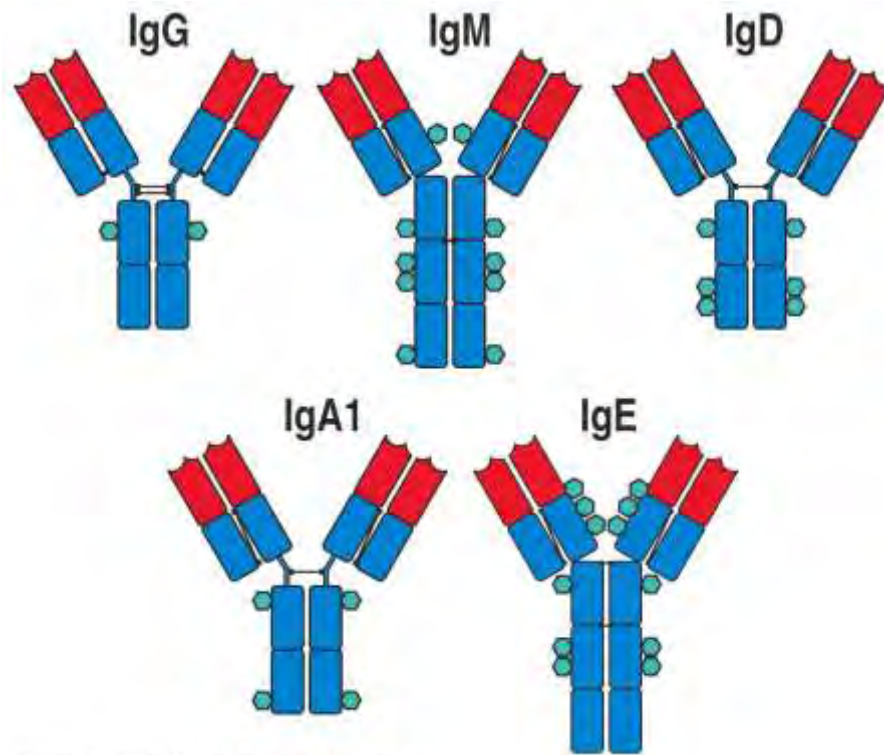

Figure 4-18 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

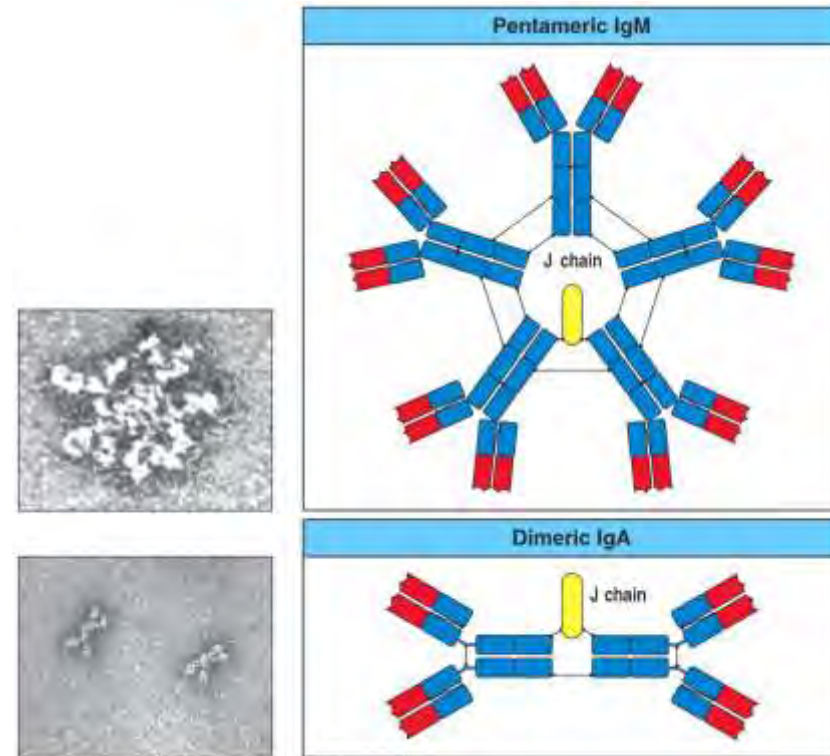

Figure 4-23 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

(könnyű láncok: kappa vagy lambda)

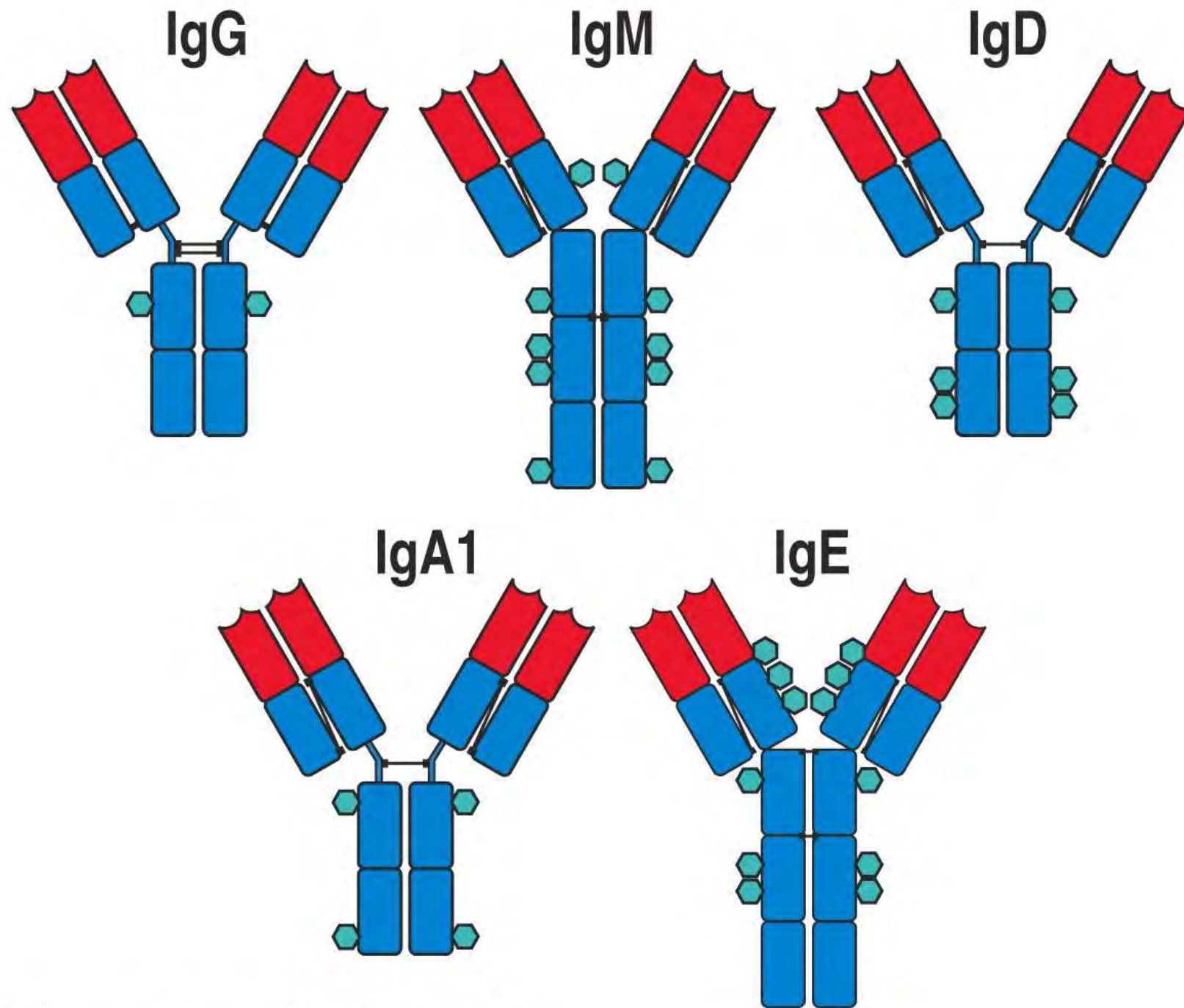
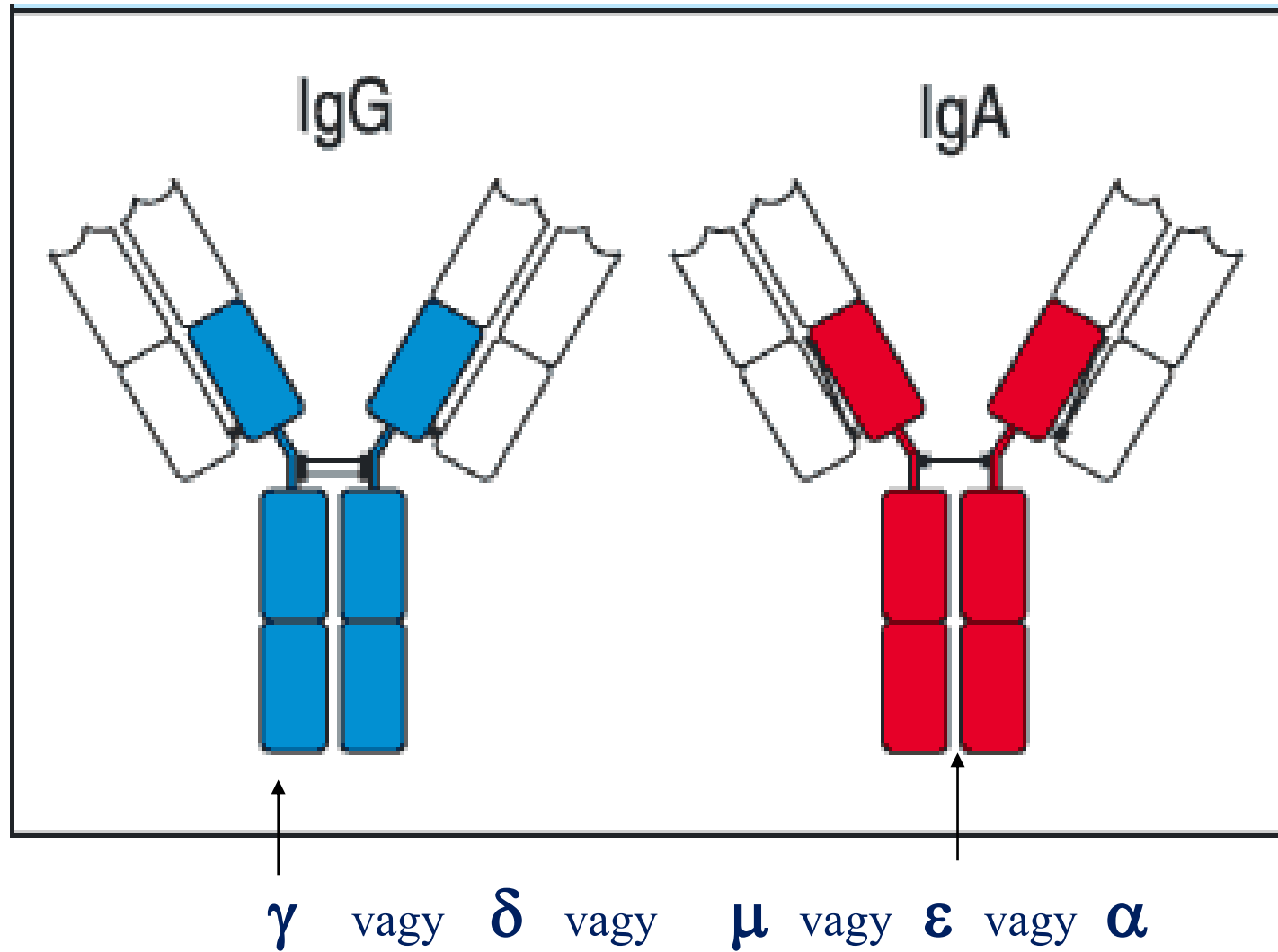
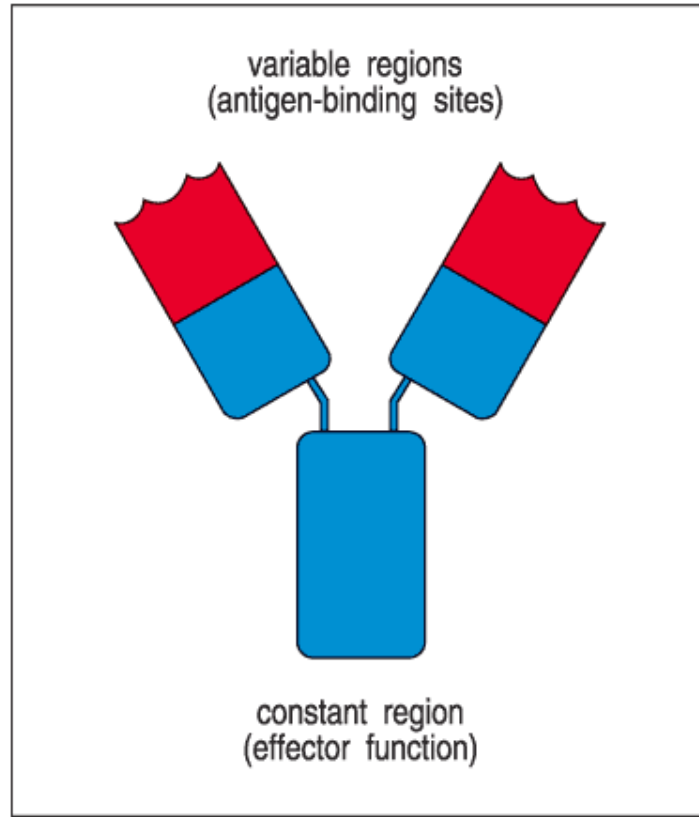

Figure 4-18 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

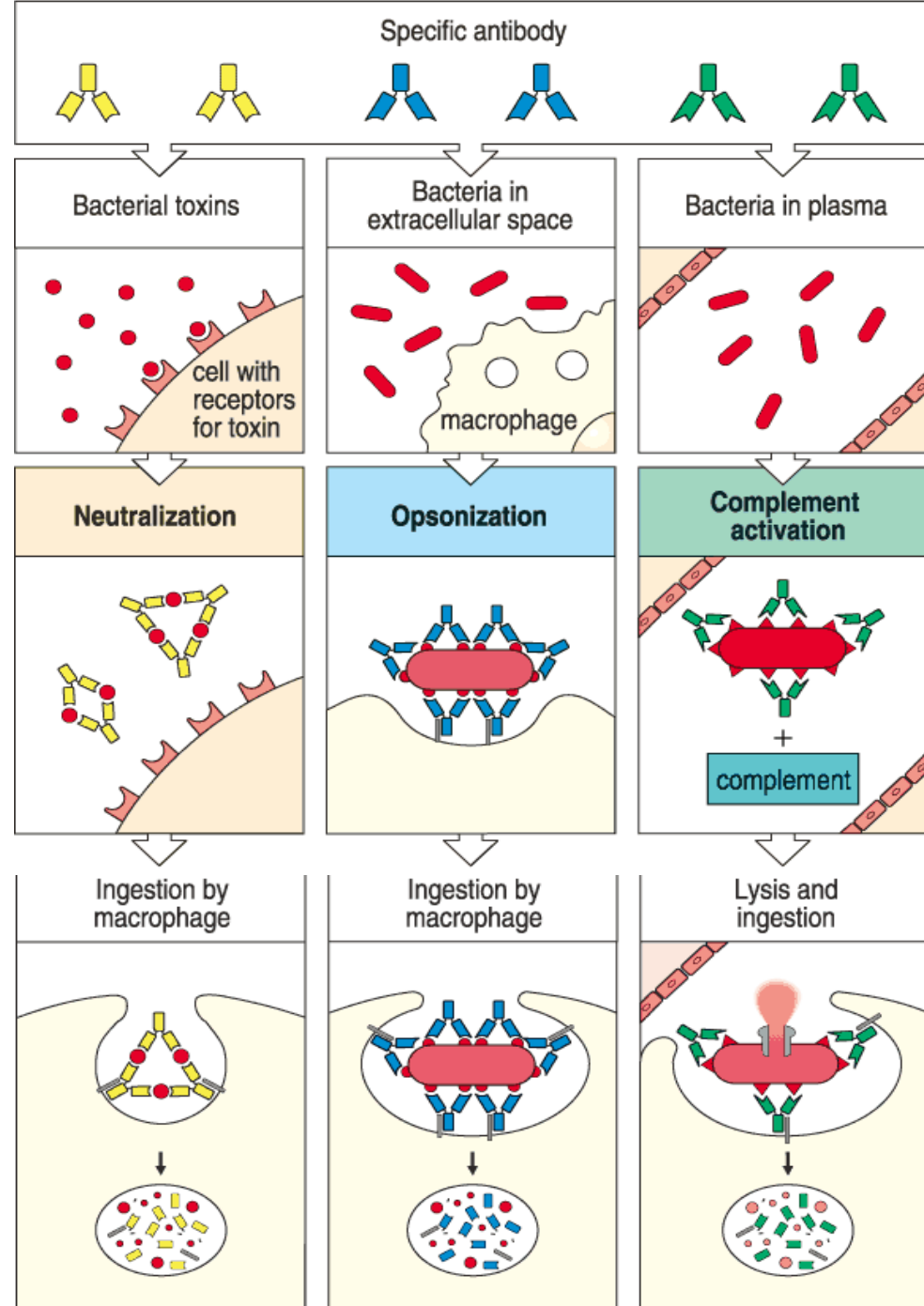

**Az antitestek nehéz láncának konstans régiója
az effektor funkciót határozza meg**

Effektor funkció

Functional activity	IgM	IgD	IgG1	IgG2	IgG3	IgG4	IgA	IgE
Neutralization	+	-	++	++	++	++	++	-
Opsonization	+	-	+++	*	++	+	+	-
Sensitization for killing by NK cells	-	-	++	-	++	-	-	-
Sensitization of mast cells	-	-	+	-	+	-	-	+++
Activates complement system	+++	-	++	+	+++	-	+	-

Distribution	IgM	IgD	IgG1	IgG2	IgG3	IgG4	IgA	IgE
Transport across epithelium	+	-	-	-	-	-	+++ (dimer)	-
Transport across placenta	-	-	+++	+	++	+/-	-	-
Diffusion into extravascular sites	+/-	-	+++	+++	+++	+++	++ (monomer)	+
Mean serum level (mg ml ⁻¹)	1.5	0.04	9	3	1	0.5	2.1	3 × 10 ⁻⁵

Figure 9-19 Immunobiology, 7ed. (© Garland Science 2008)

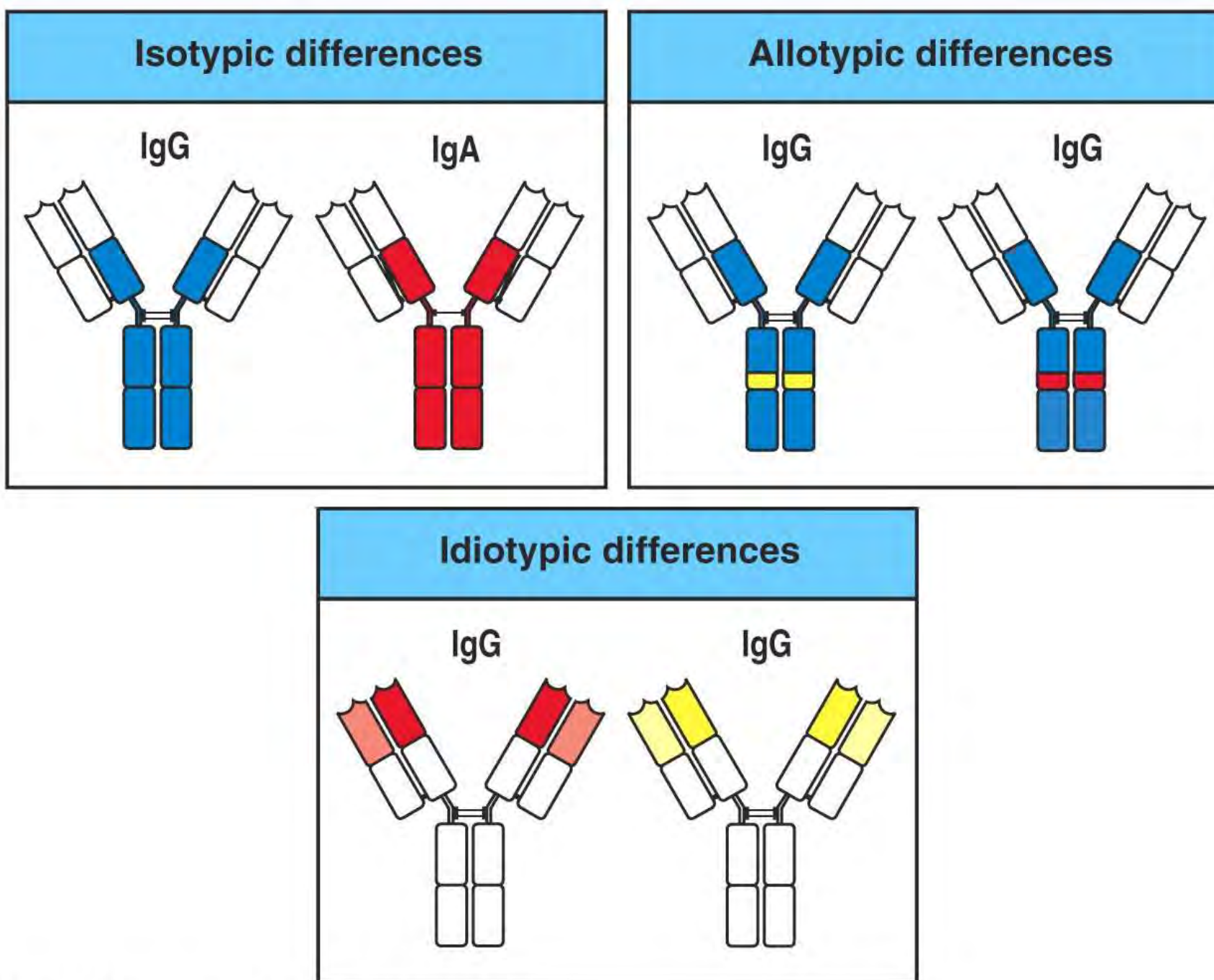
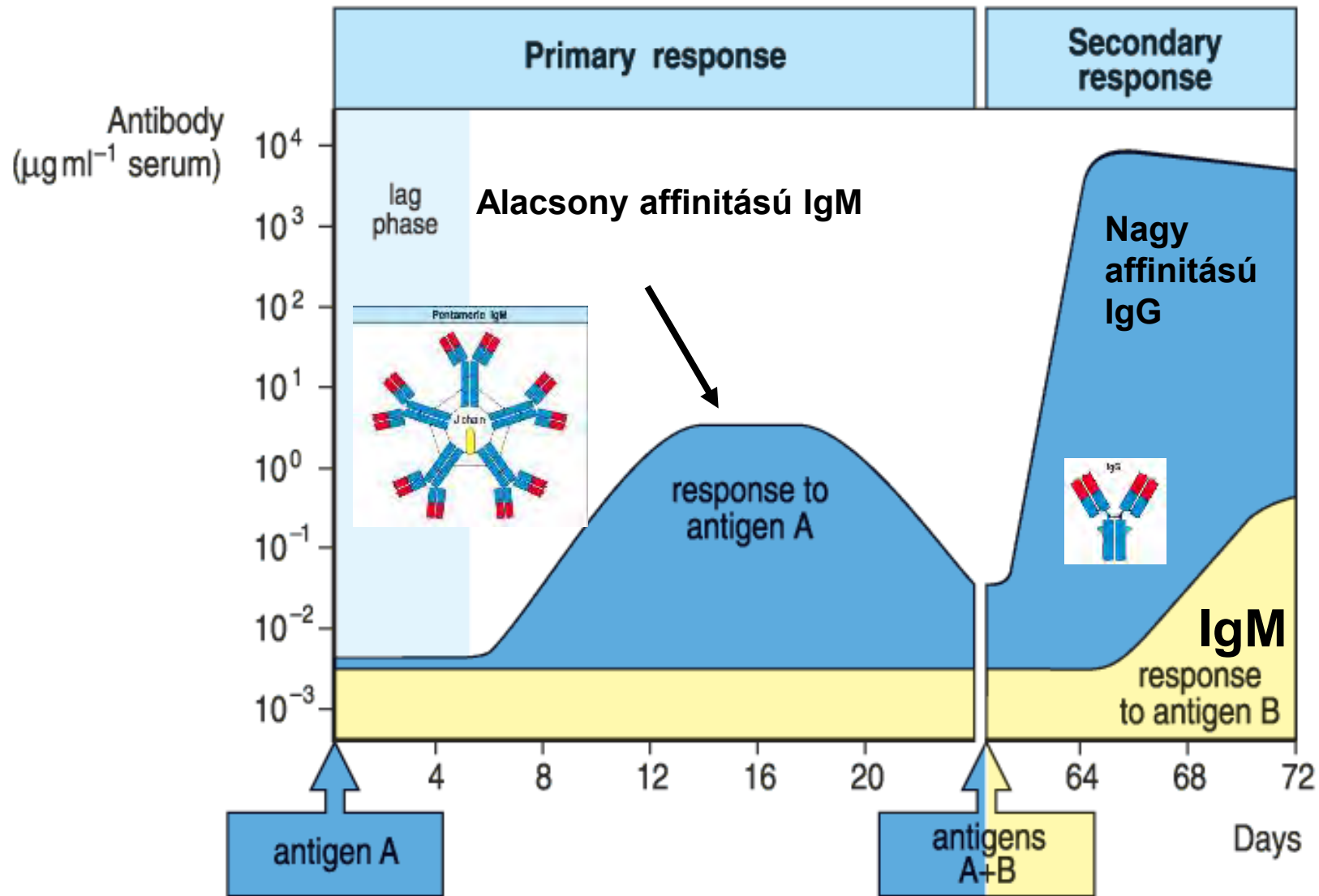
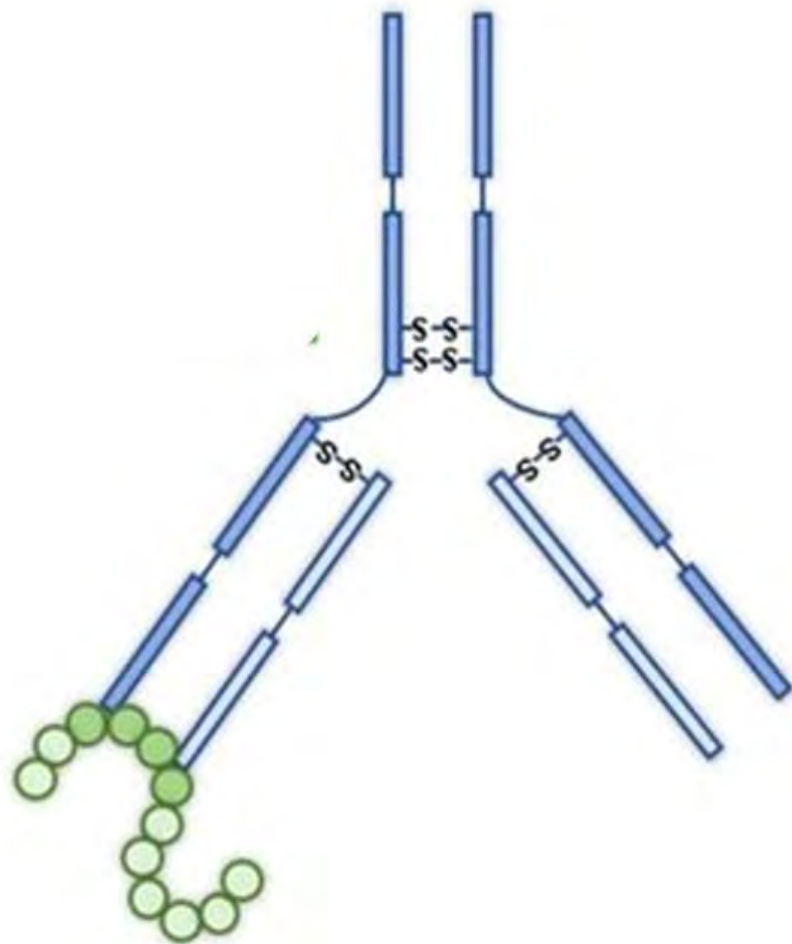

Figure 4-24 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

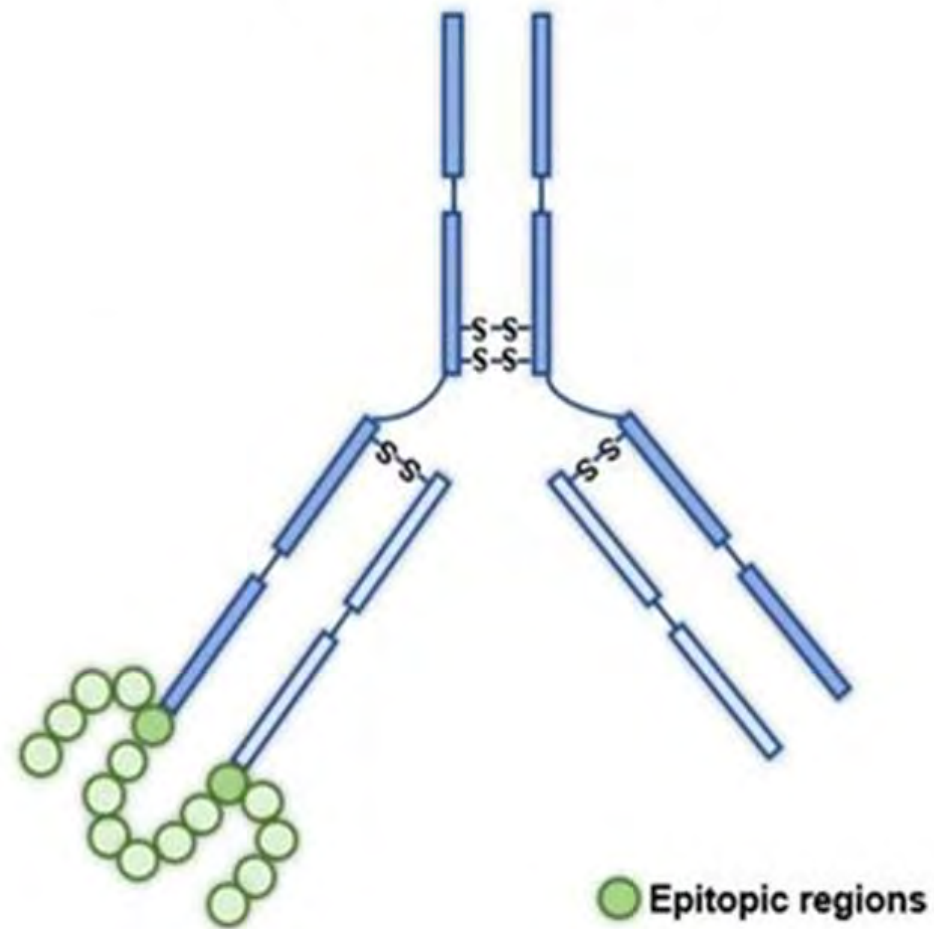

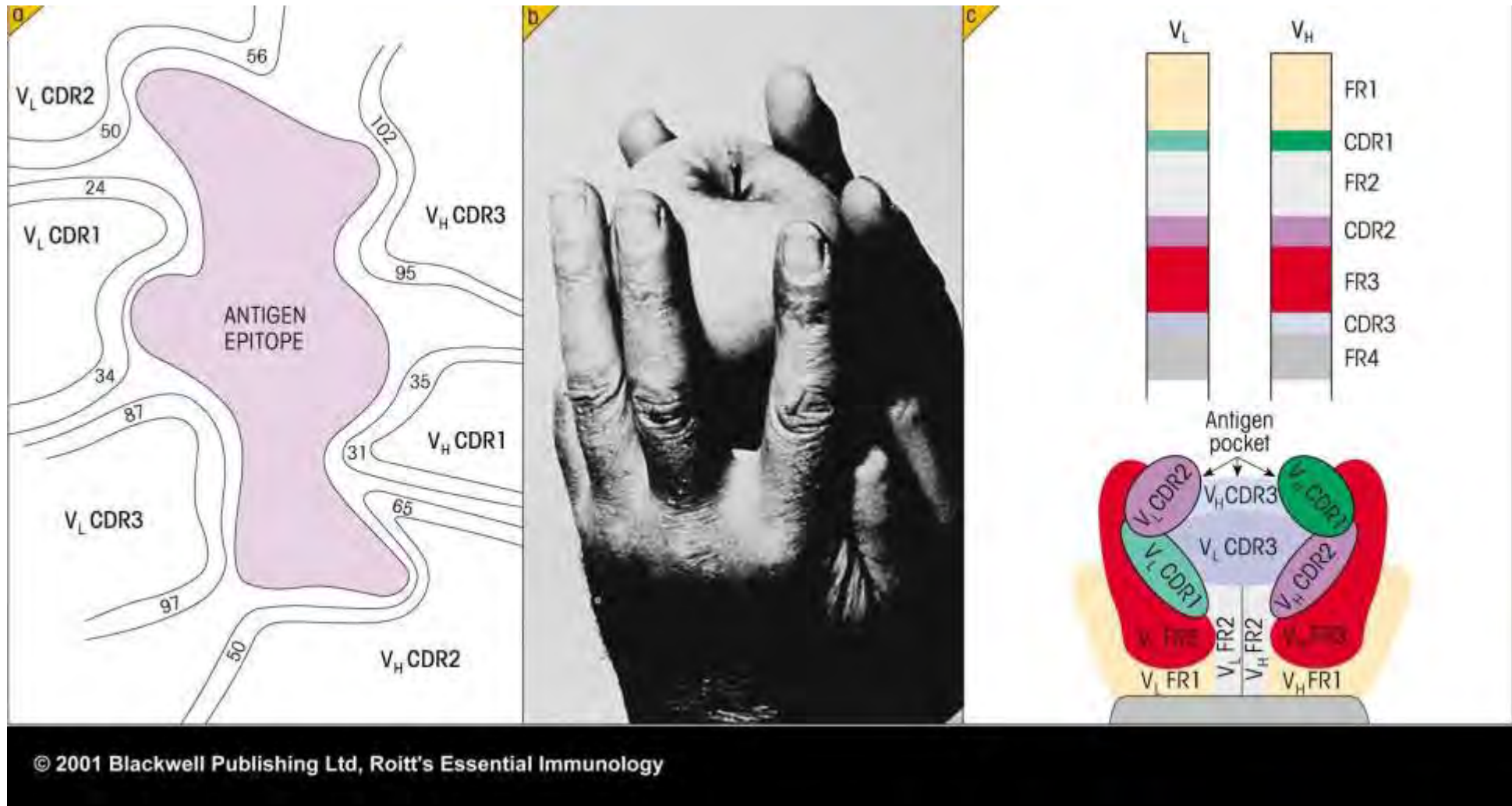

Linear Epitopes

Conformational Epitopes

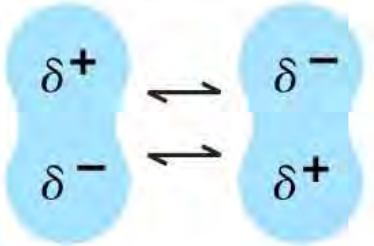
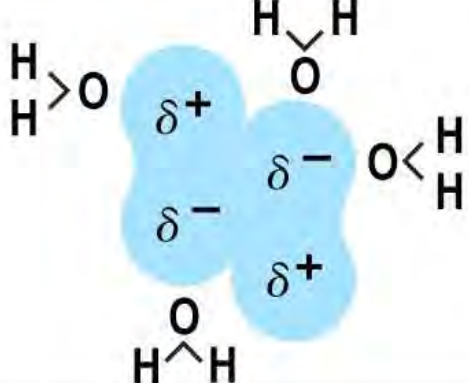
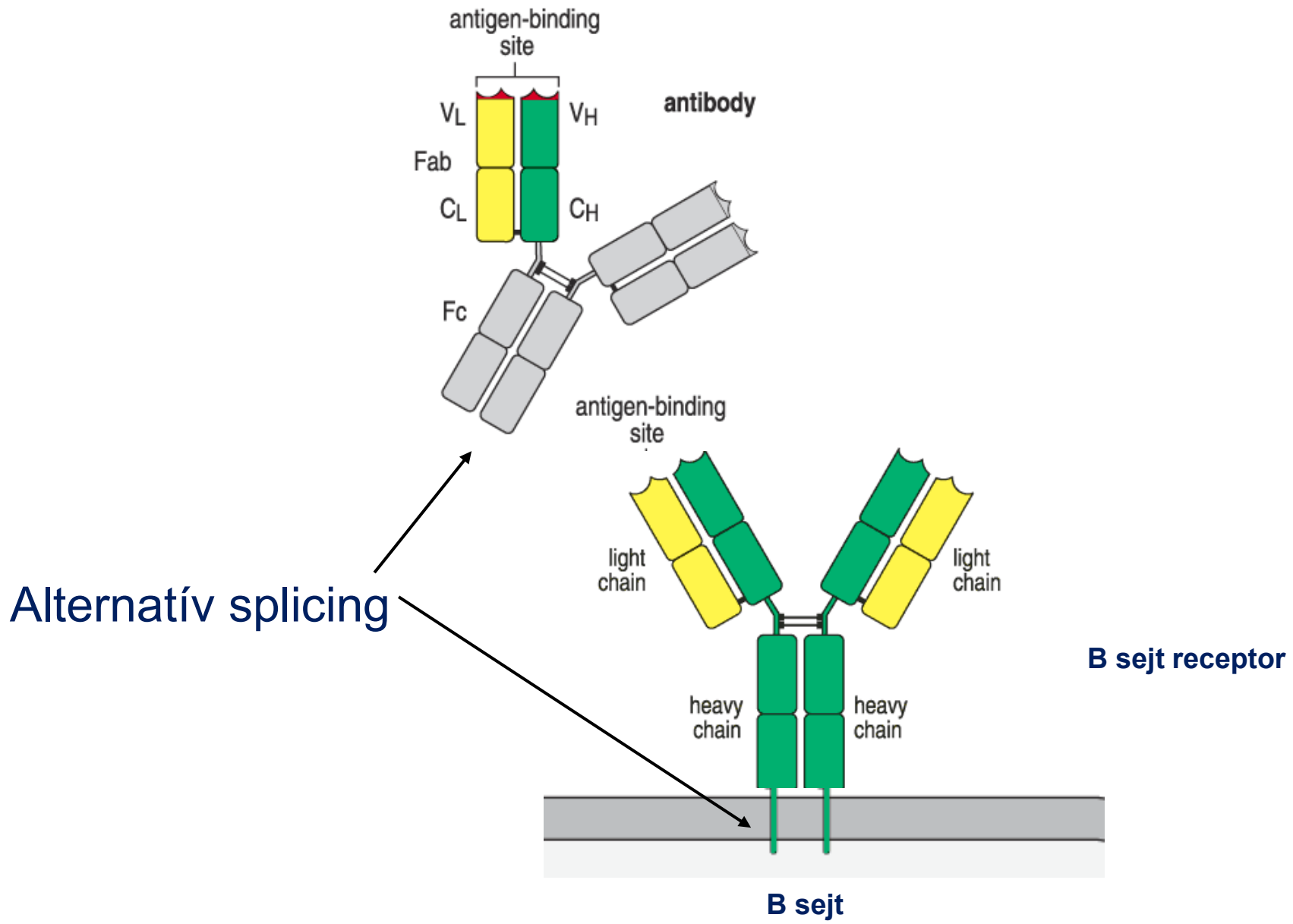
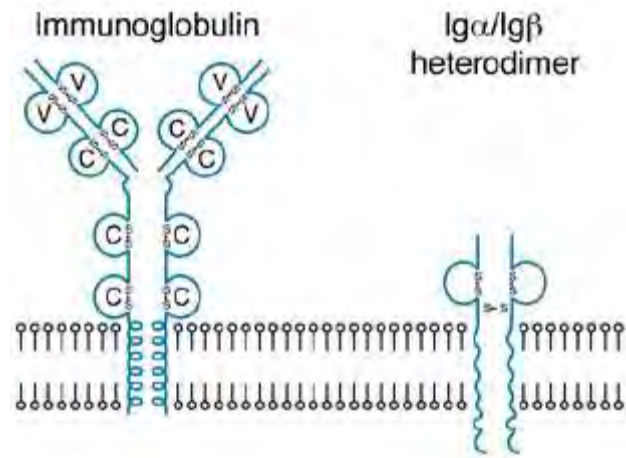
Noncovalent forces	Origin	
Electrostatic forces	Attraction between opposite charges	$-\text{NH}_3^+ \quad \text{OOC}^-$
Hydrogen bonds	Hydrogen shared between electronegative atoms (N,O)	$\begin{array}{c} \diagdown \text{N} - \text{H} - - \text{O} = \text{C} \diagdown \\ \delta^- \quad \delta^+ \quad \delta^- \end{array}$
Van der Waals forces	Fluctuations in electron clouds around molecules oppositely polarize neighboring atoms	
Hydrophobic forces	Hydrophobic groups interact unfavorably with water and tend to pack together to exclude water molecules. The attraction also involves van der Waals forces	

Figure 3-9 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

B sejt receptor komplex

IgM és IGD

Jelátviteli egység

Membrane-bound IgM (mIgM)

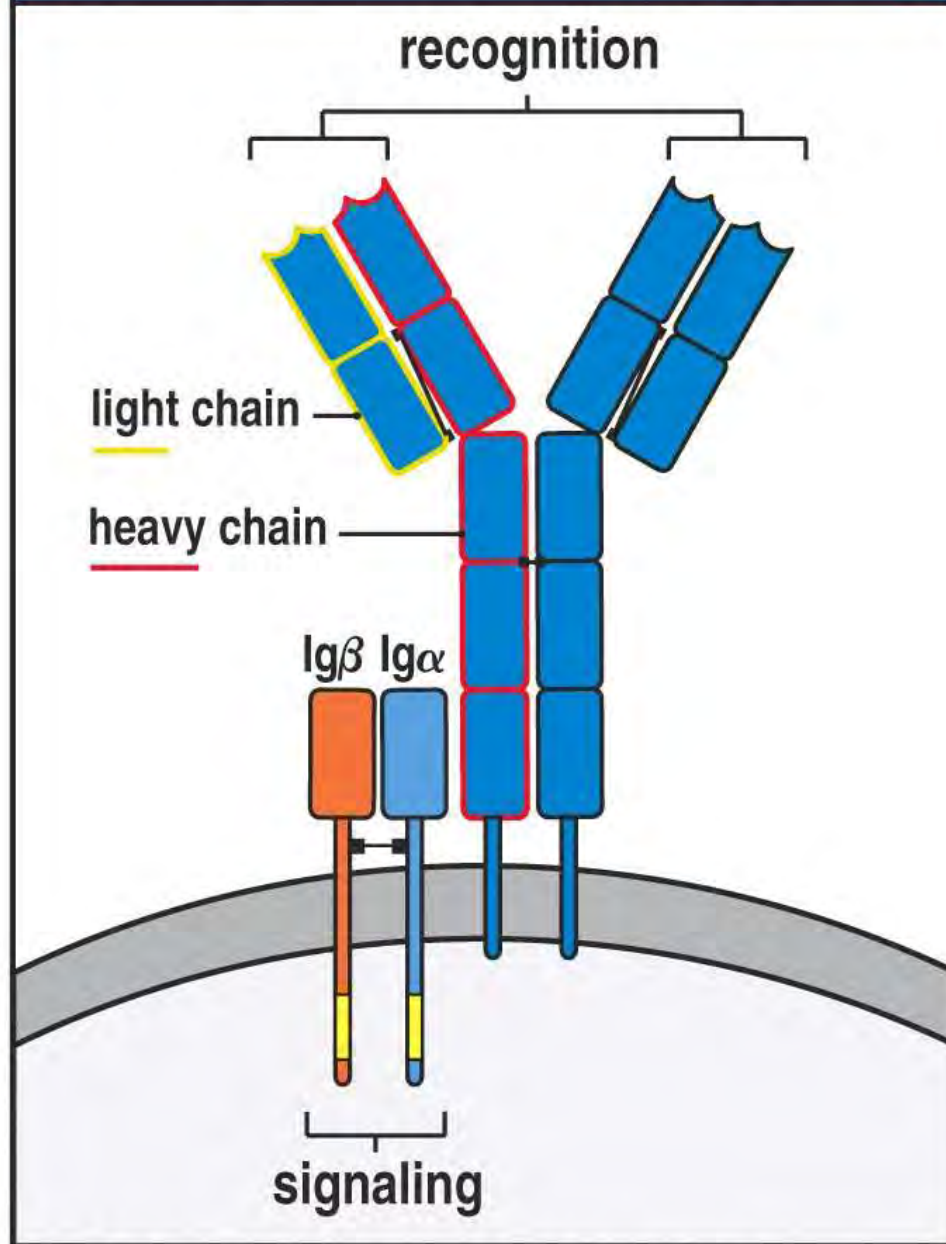

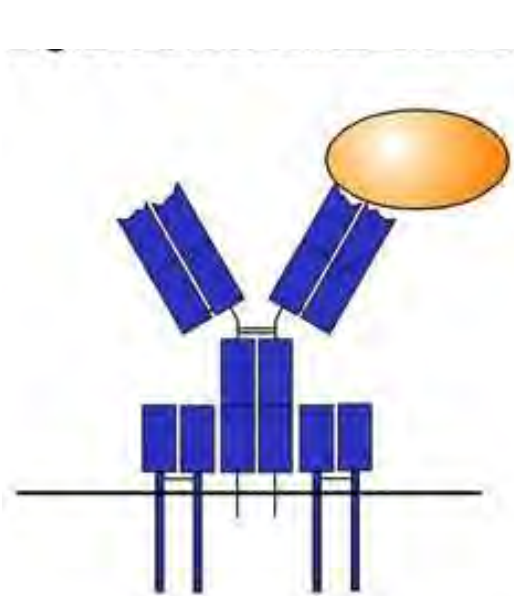
Figure 6-8 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

ITAM motívum:

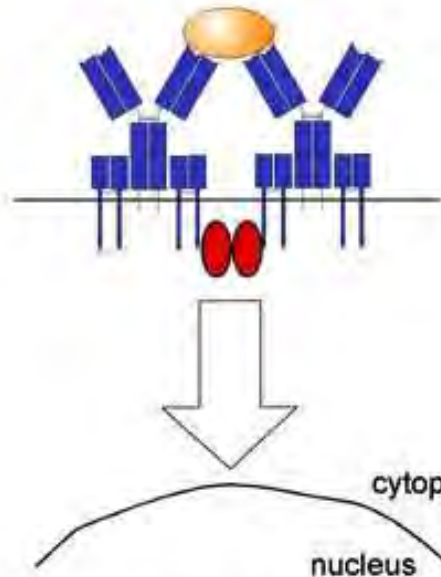
immunoreceptor tyrosine based activation motif

ITIM motívum:

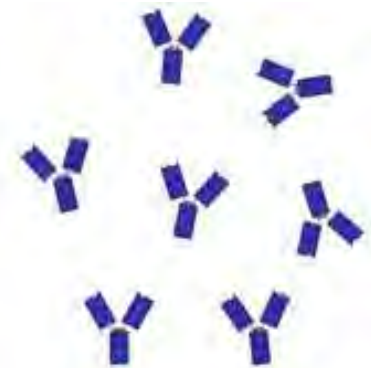
immunoreceptor tyrosine based inhibitory motif

membrane-bound Ig
antigen recognition

messengers
*signal transduction
& activation*

plasma cell

secreted Ig
effector response

(adapted from Janeway 2001)

B sejt aktiváció

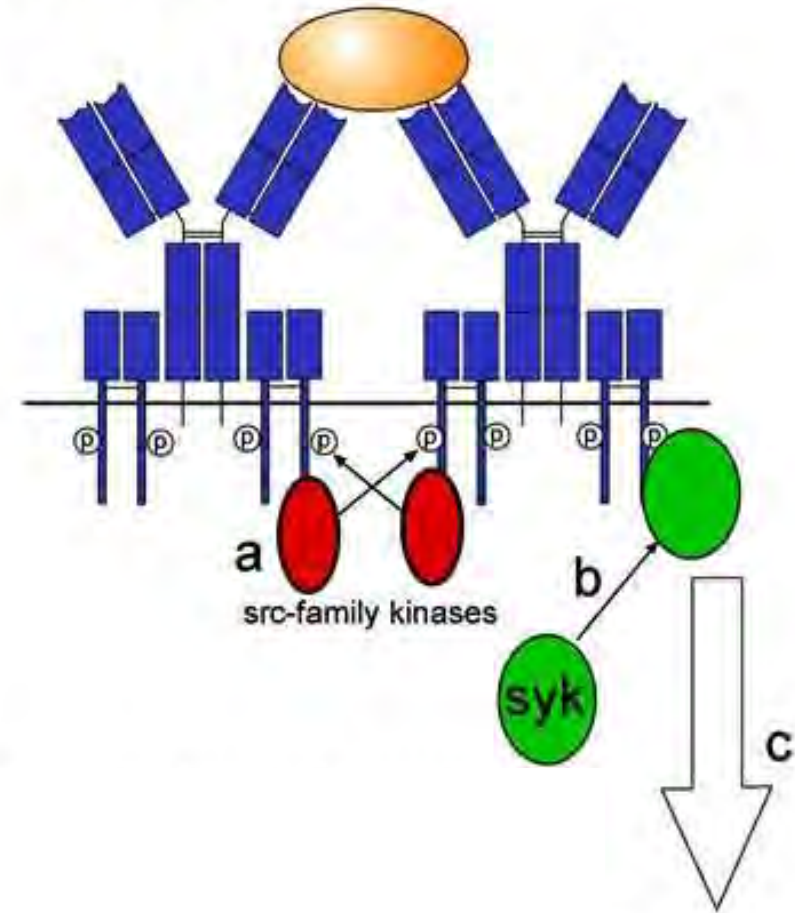
A BCR keresztkötése az ITAM-ok src kinázok általi foszforilációját okozza

A Syk kötődik a foszforilált ITAM-okhoz és aktiválódik

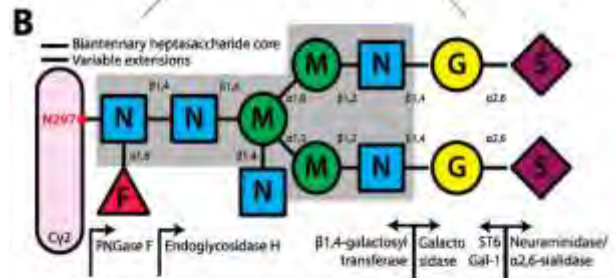
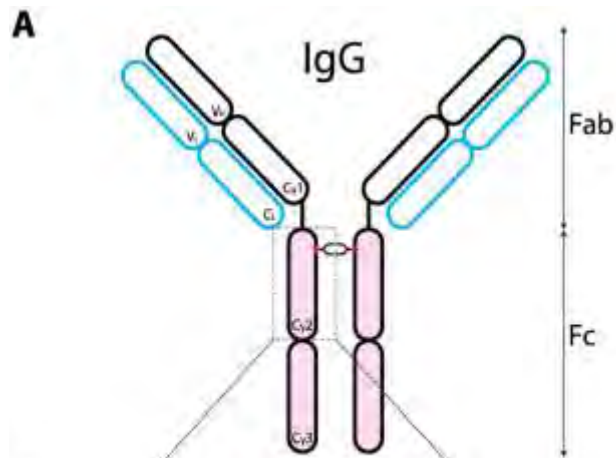
A Syk további kinázokat foszforilál és aktivál

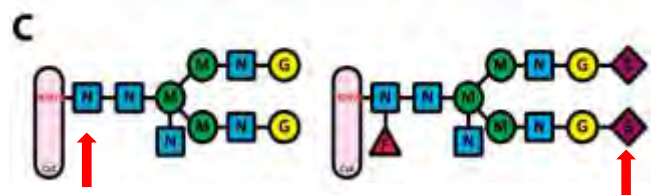
(adapted from Janeway 2001)

Immunoglobulin N glikoziláció

Complex-type N-linked glycan

pro-inflammatórikus

anti-inflammatórikus

50x hatékonyabb
ADCC a fukóz
eltávolításakor

Terminális sziálsav:
immunoszuppresszív hatás

T sejtek antigénreceptorai

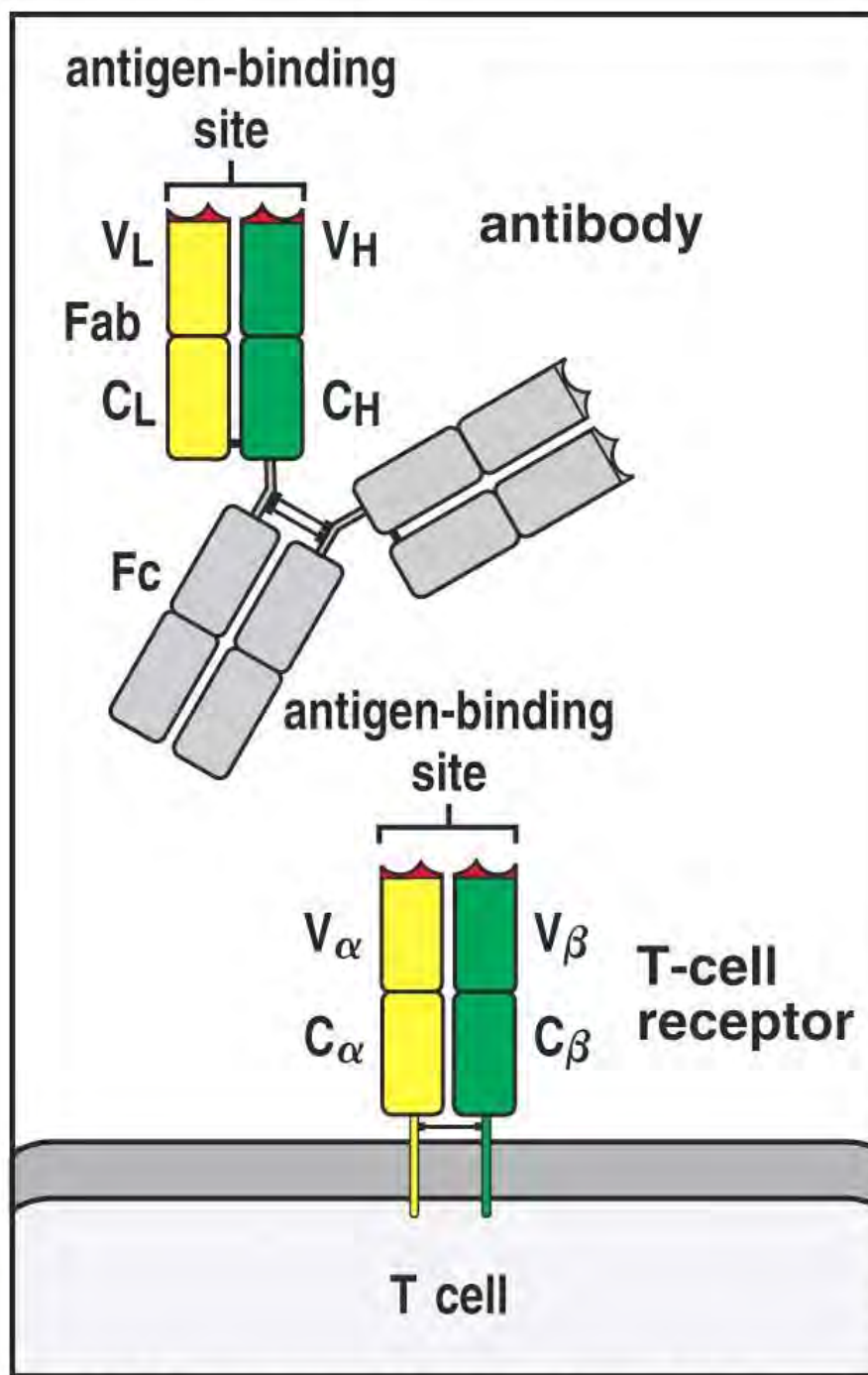

Figure 3-11 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

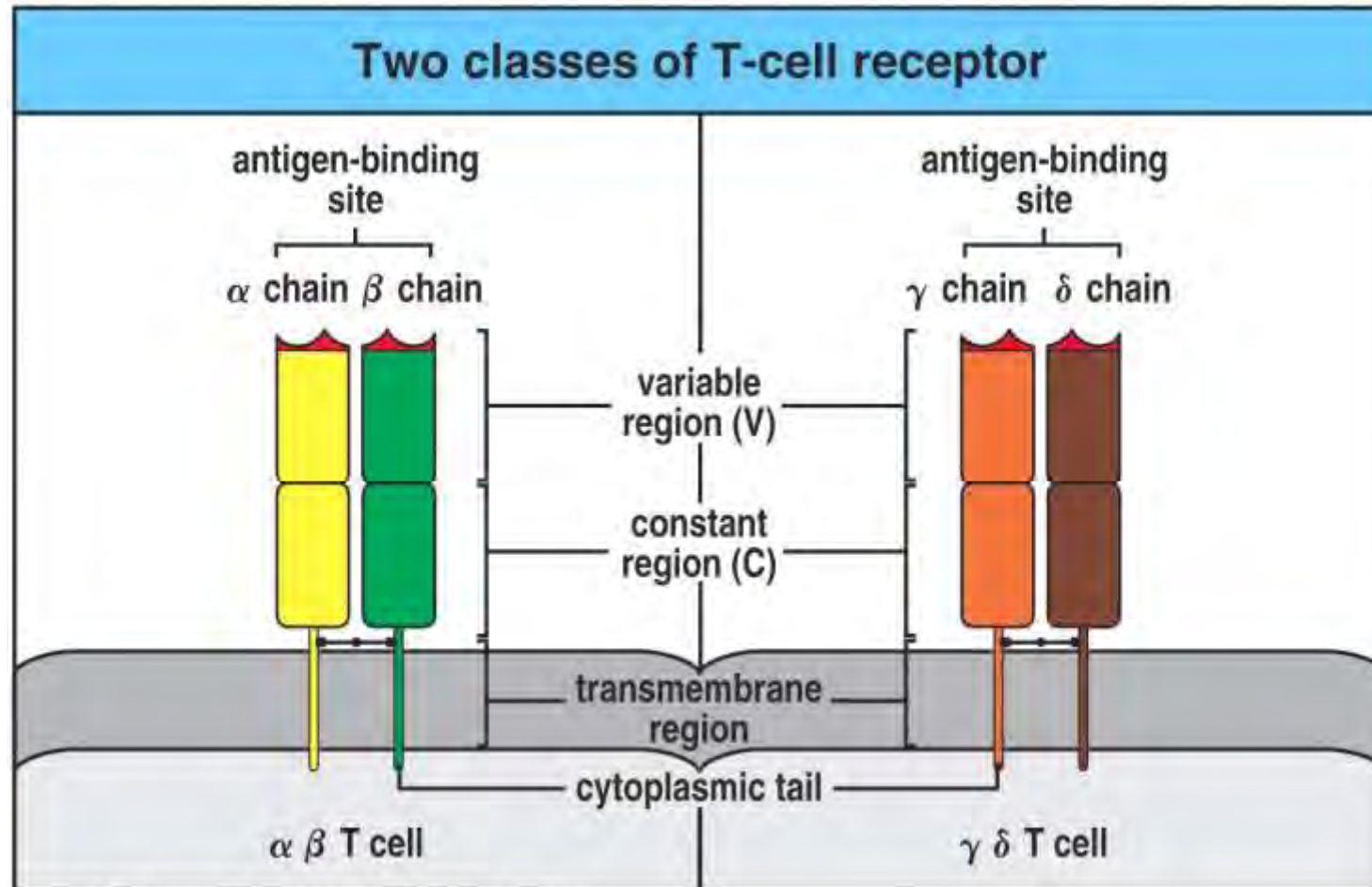

Figure 3-7 The Immune System, 2/e (© Garland Science 2005)

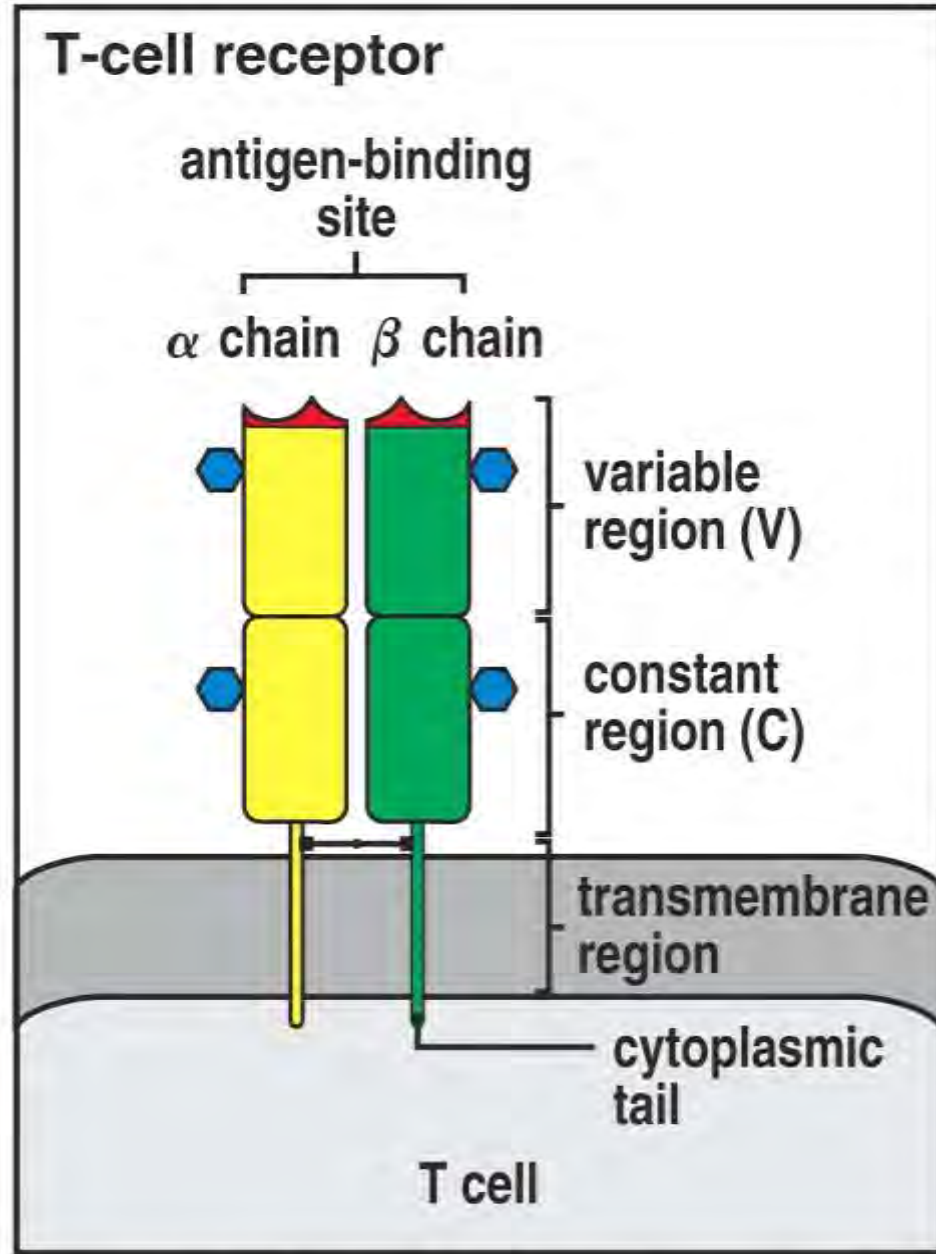

Figure 3-1 part 2 of 2 The Immune System, 2/e (© Garland Science 2005)

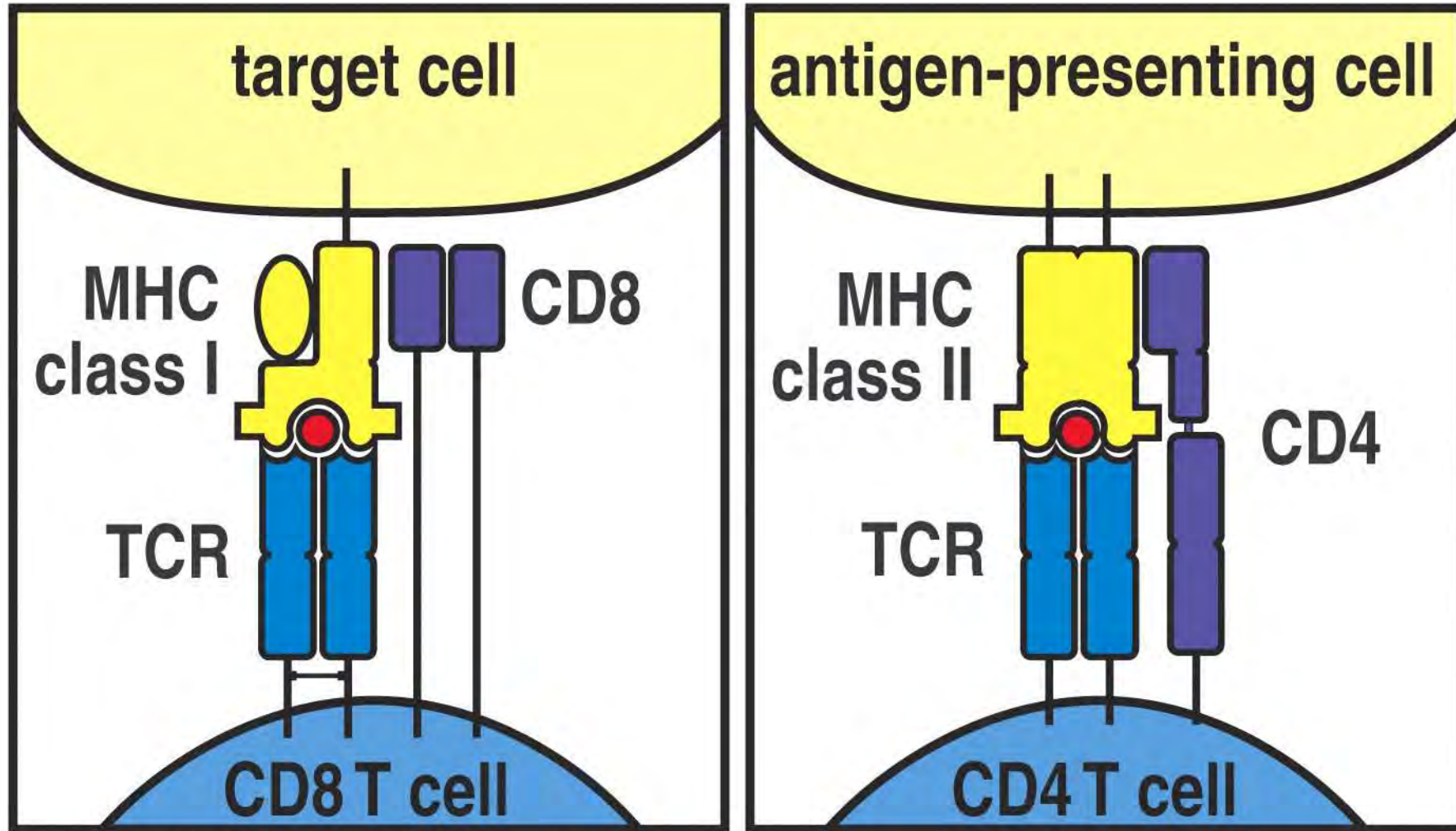

Figure 3-12 The Immune System, 2/e (© Garland Science 2005)

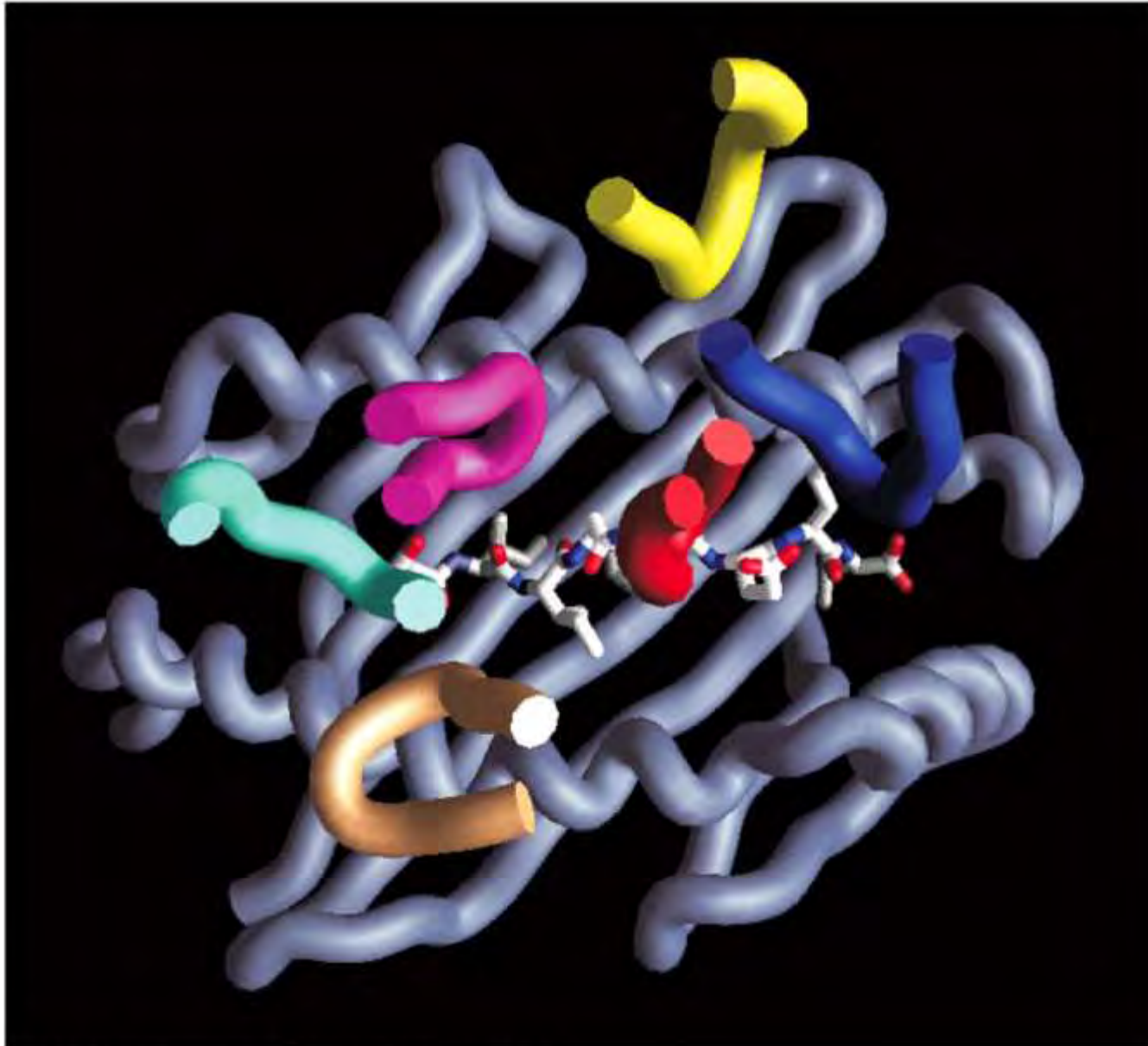

Figure 4-14 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

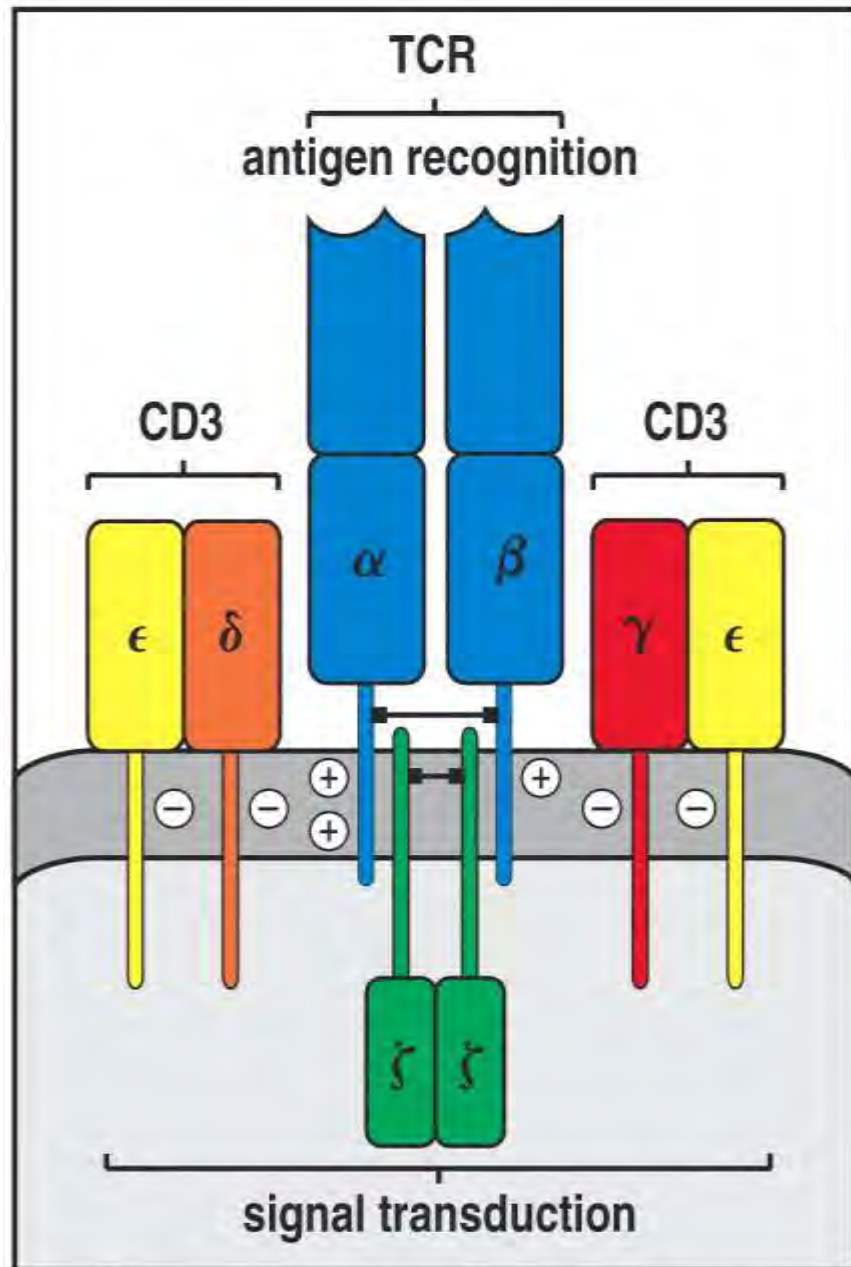
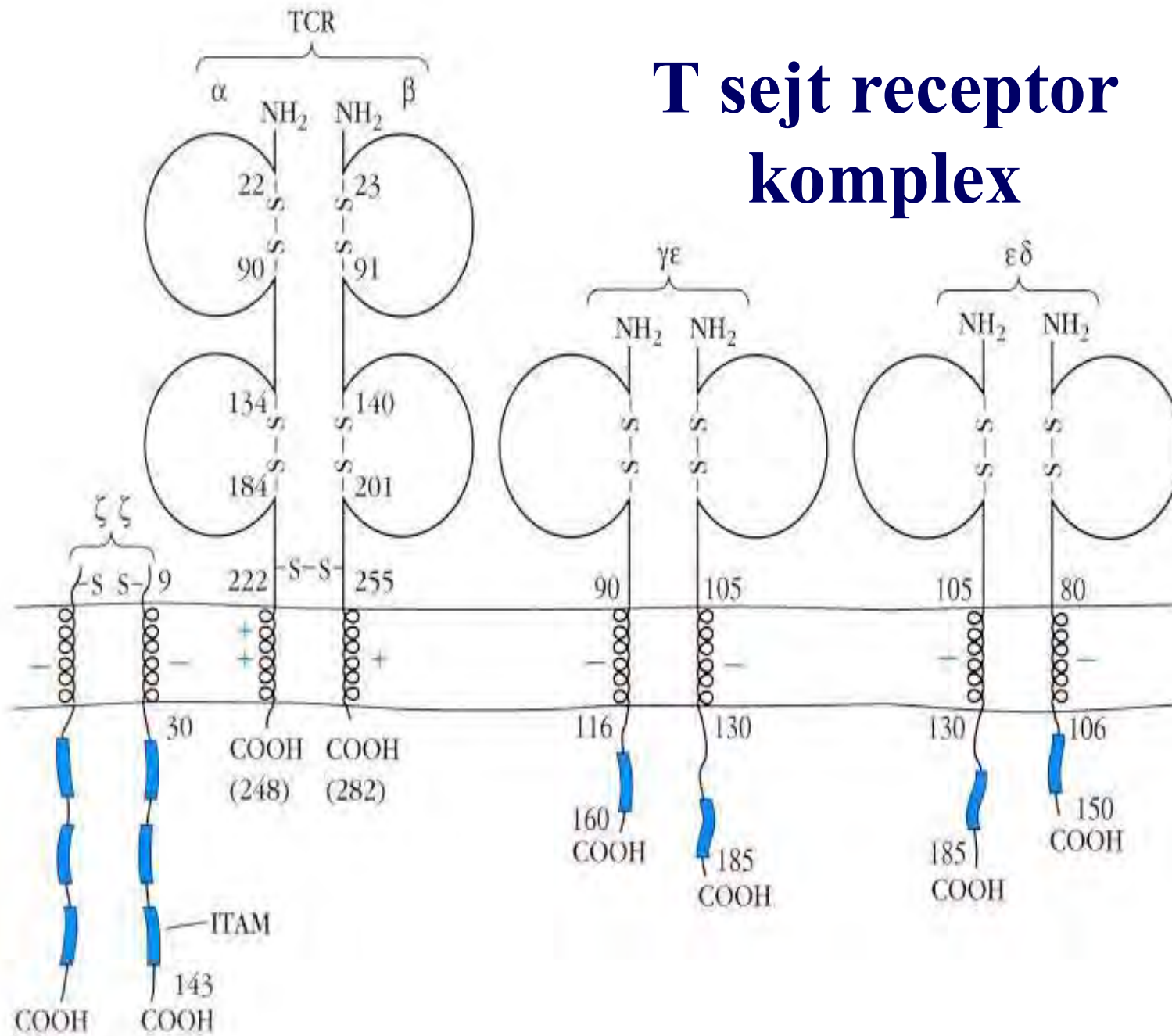
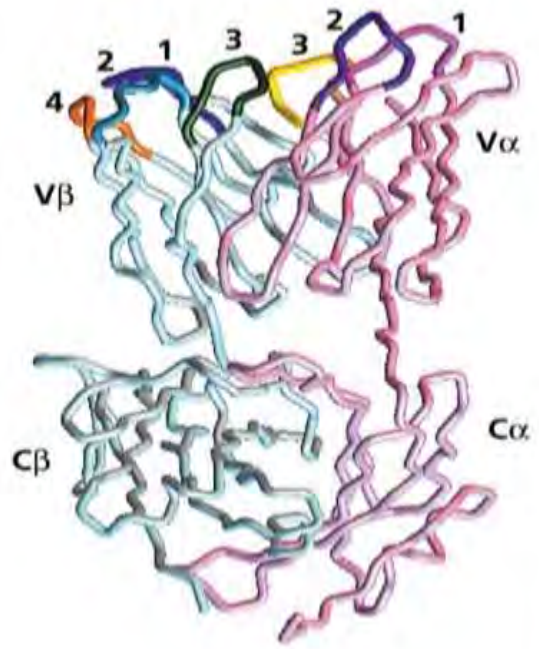

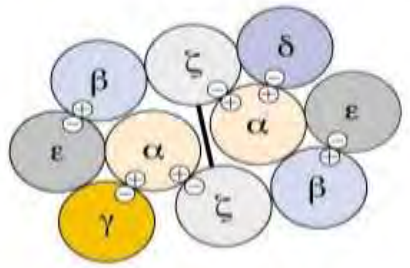
Figure 3-6 The Immune System, 2/e (© Garland Science 2005)

T sejt receptor kompleks

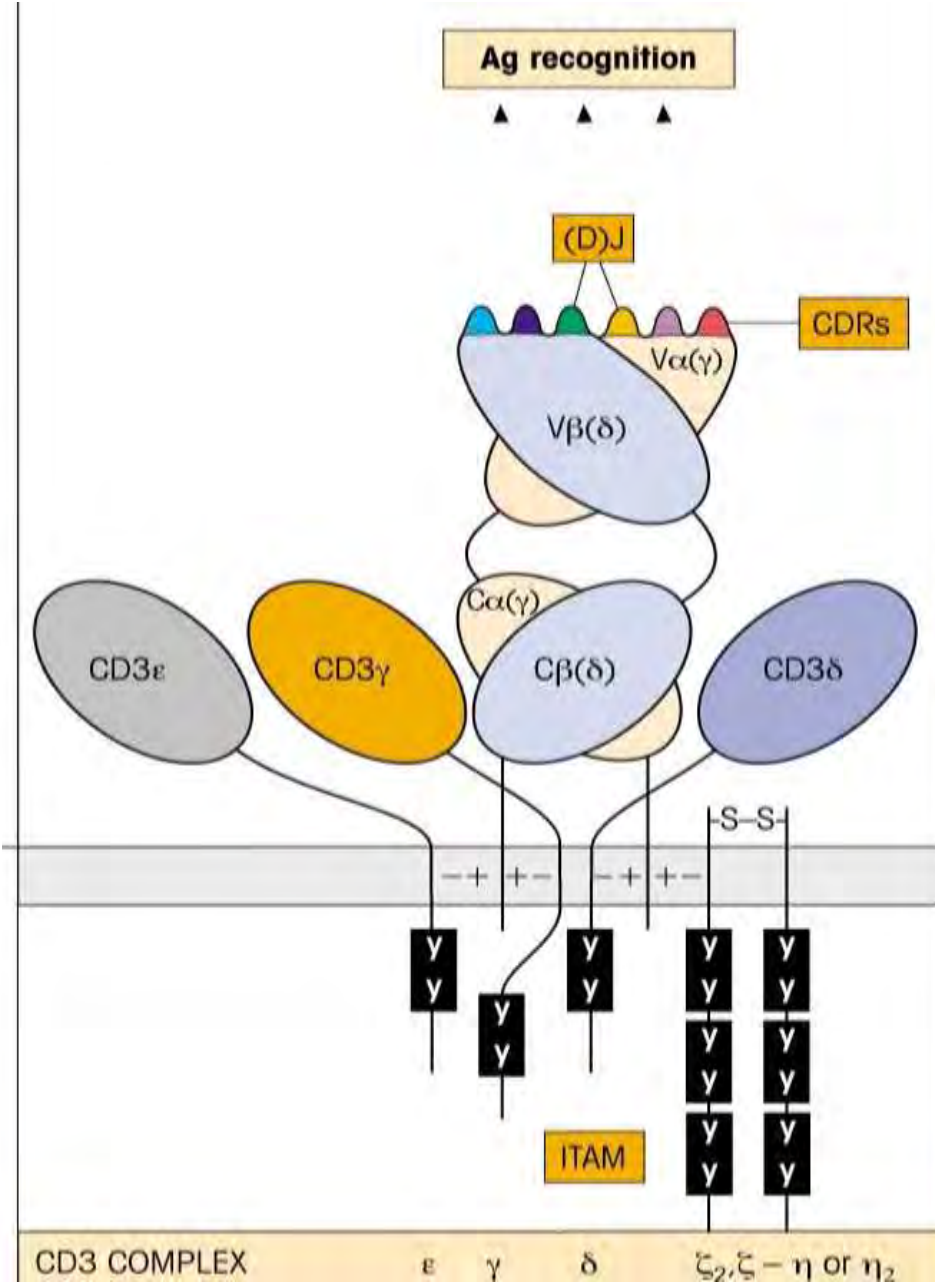

TCR structure

Cross-section through transmembrane segment

CD3 COMPLEX

ϵ γ δ $\zeta_2, \zeta - \eta$ or η_2

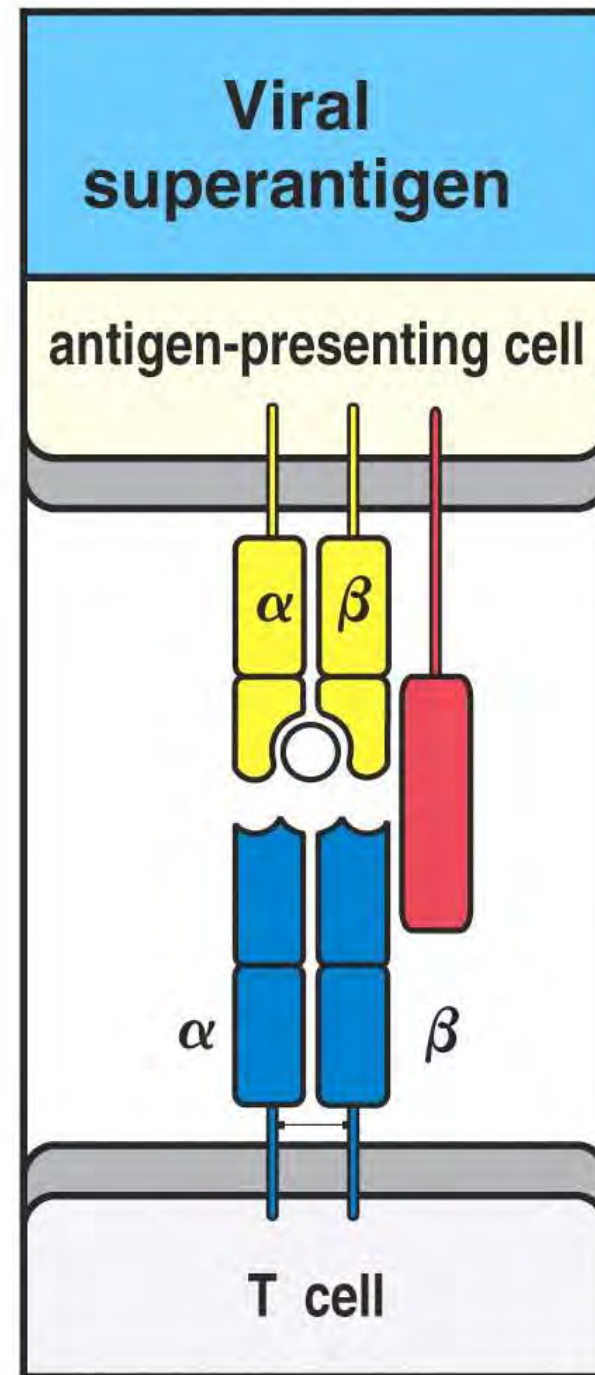
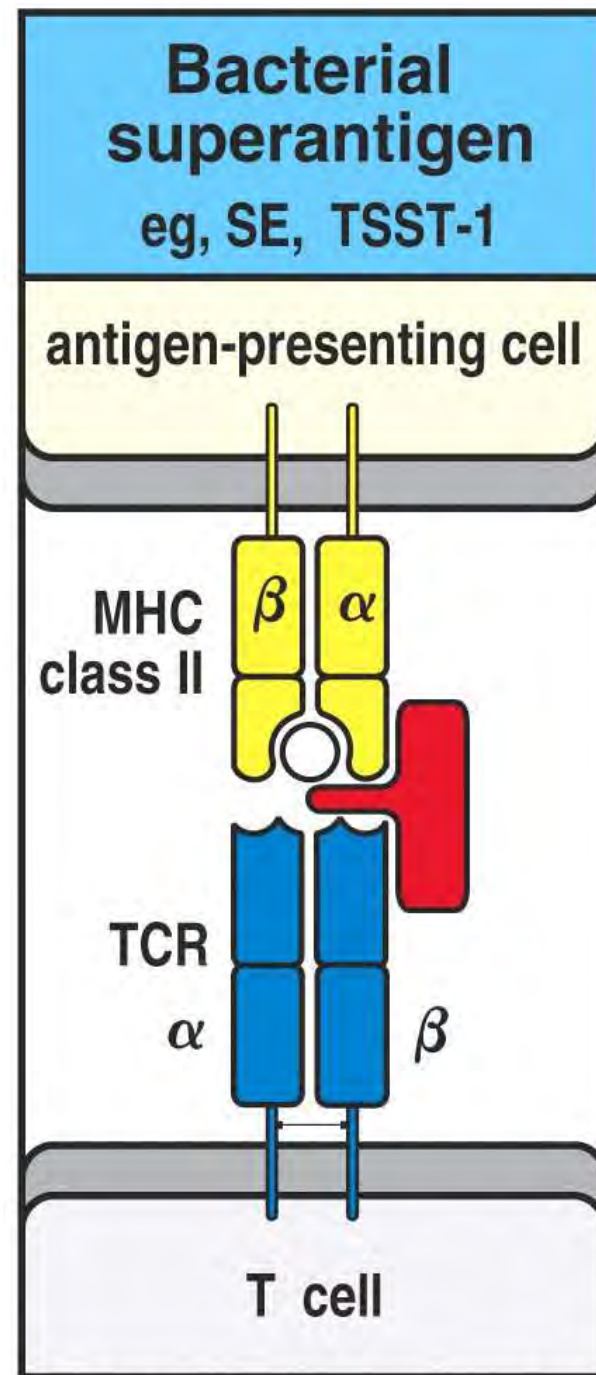

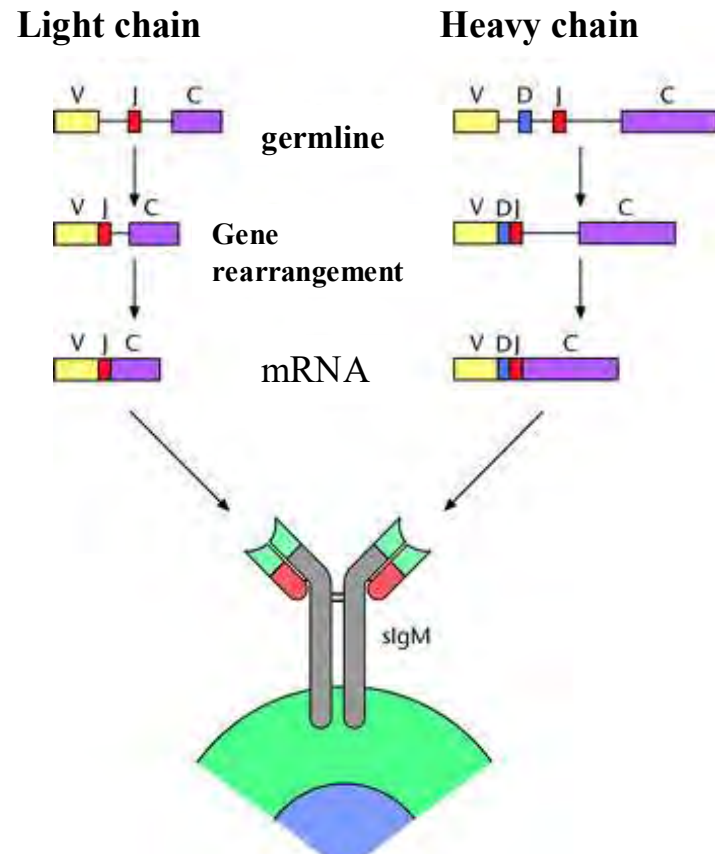
Figure 5-19 part 1 of 2 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

A BCR és TCR molekulák sokféleségének kialakulása

- Humán genom: ~ 25 000 gén
- Ha egy gén egy fehérjét kódol, hogyan tud az immunrendszer specifikus felismerő struktúrárt létrehozni minden lehetséges környezeti antigénre/epitóppra?

Szomatikus génátrendeződés

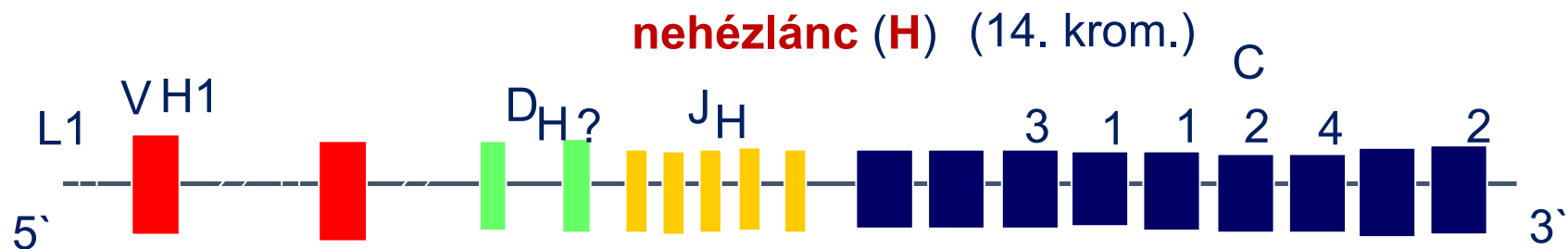
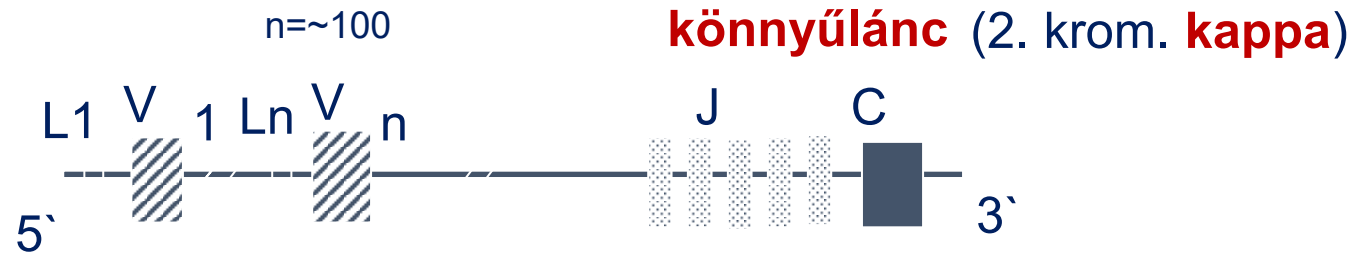
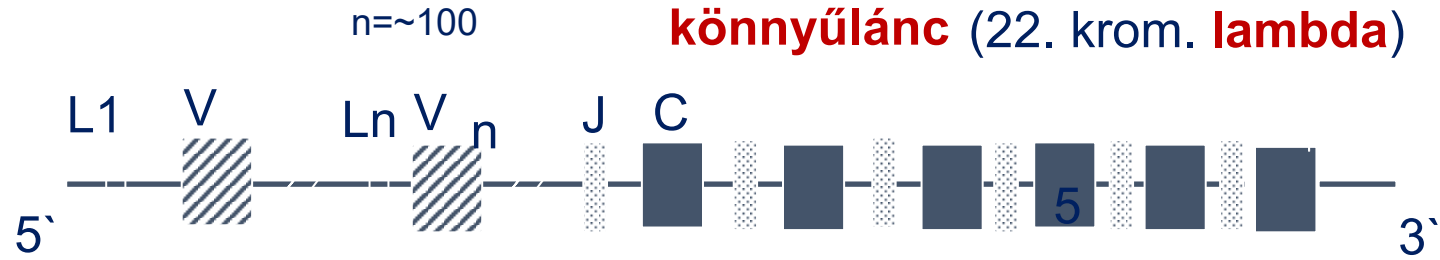

Susumi Tonegawa, Nobel Prize 1987

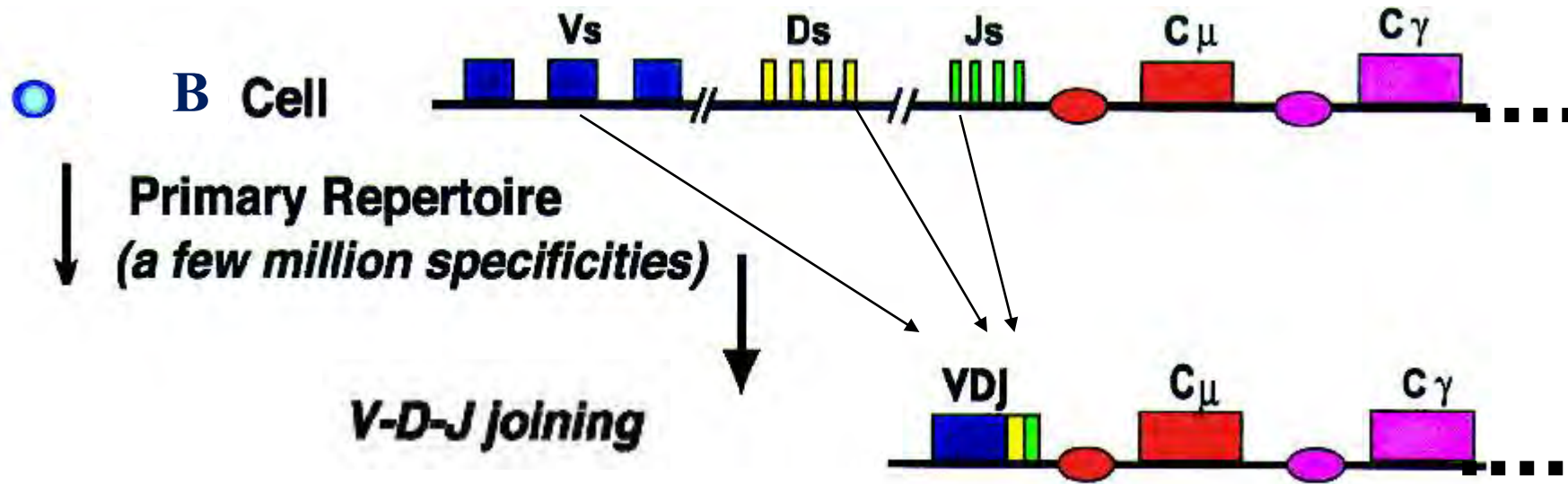
A BCR sokféleségének kialakulása

Az immunglobulin génszerkezet

V, D, J minigének

Az immunglobulin génszerkezet véletlenszerű átrendeződése a sokféleség első oka

Germline configuration

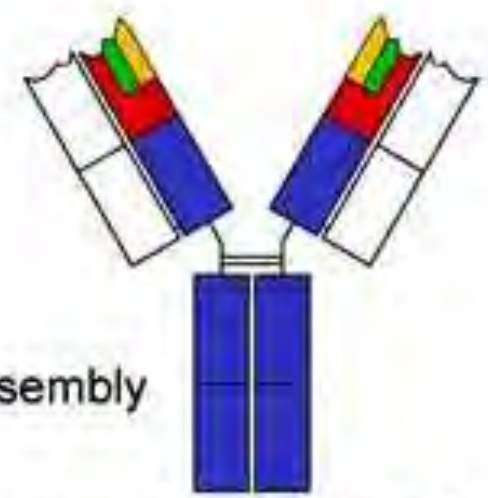
D to J recombination

V to DJ recombination

transcription, splicing

translation, assembly

(adapted from Janeway 2001)

Az immunglobulin génátrendeződés evolúciós eredete és hajtóereje – transzpozon?

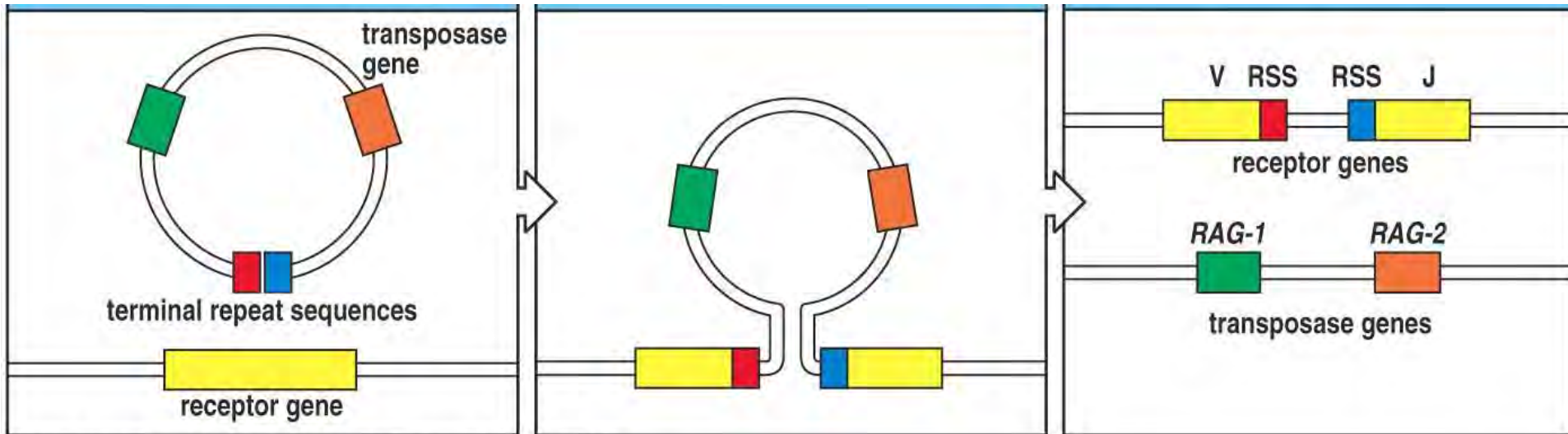

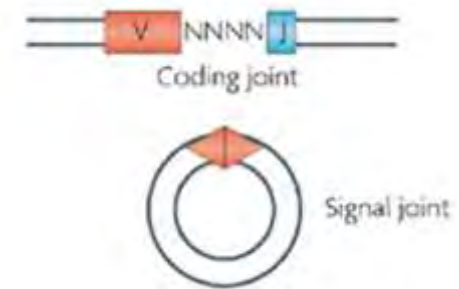
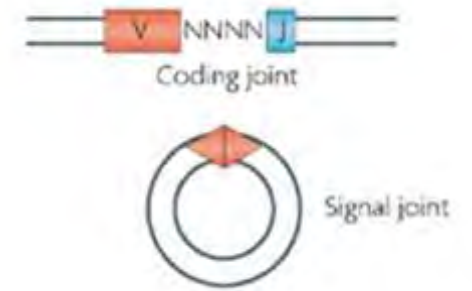
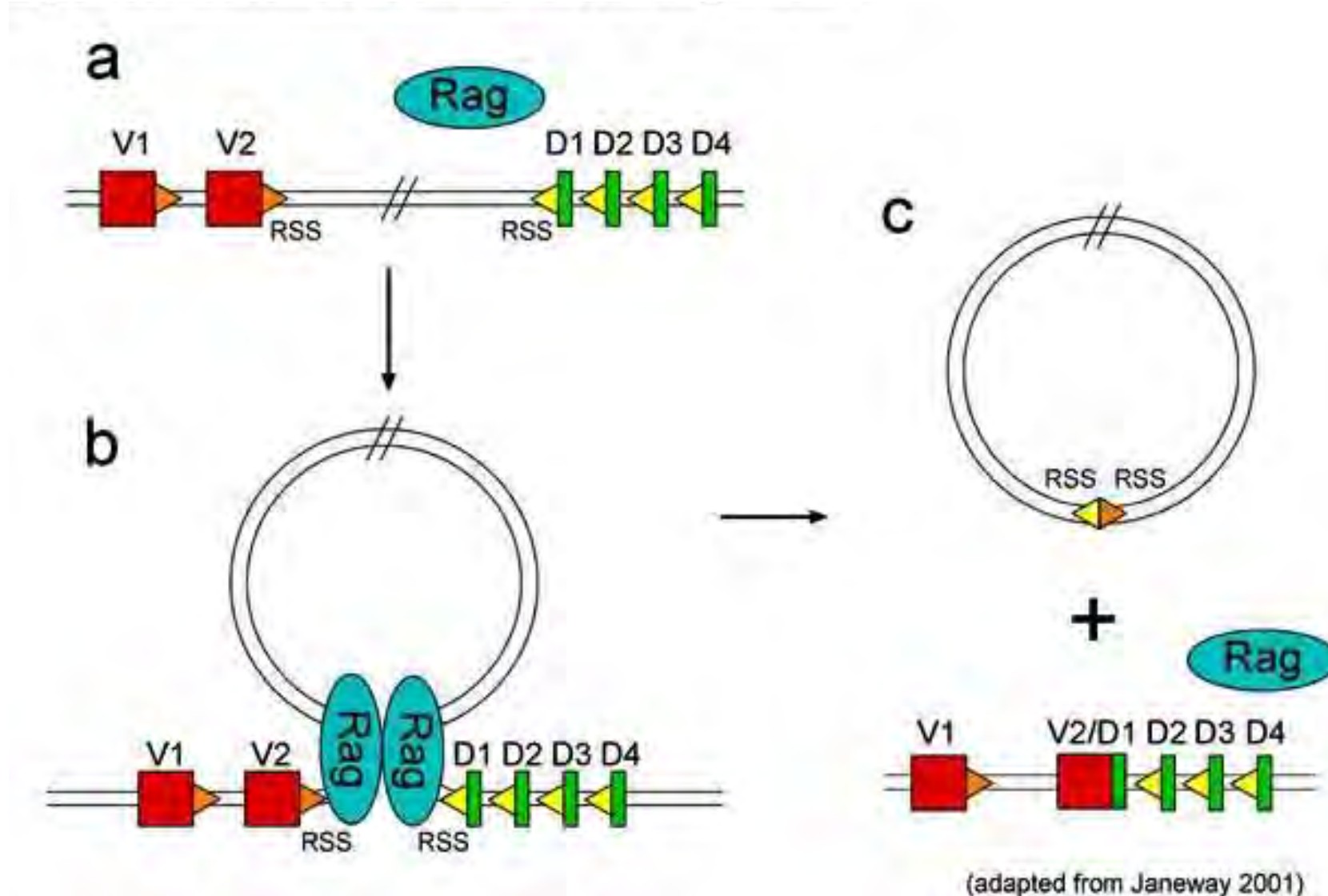
Figure 15-8 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

Szerencsés véletlen folytán egy transzpozon úgy épült be az ősi Ig génbe, hogy terminális szekvenciái megfelelő lokalizációba kerültek, és ez lehetővé tette az intramolekuláris szomatikus rekombinációt.

Az IgG génátrendeződés (és így az adaptív immunrendszer) a természetben a porcos halaktól kezdve létezik csak.

V(D)J rekombináció

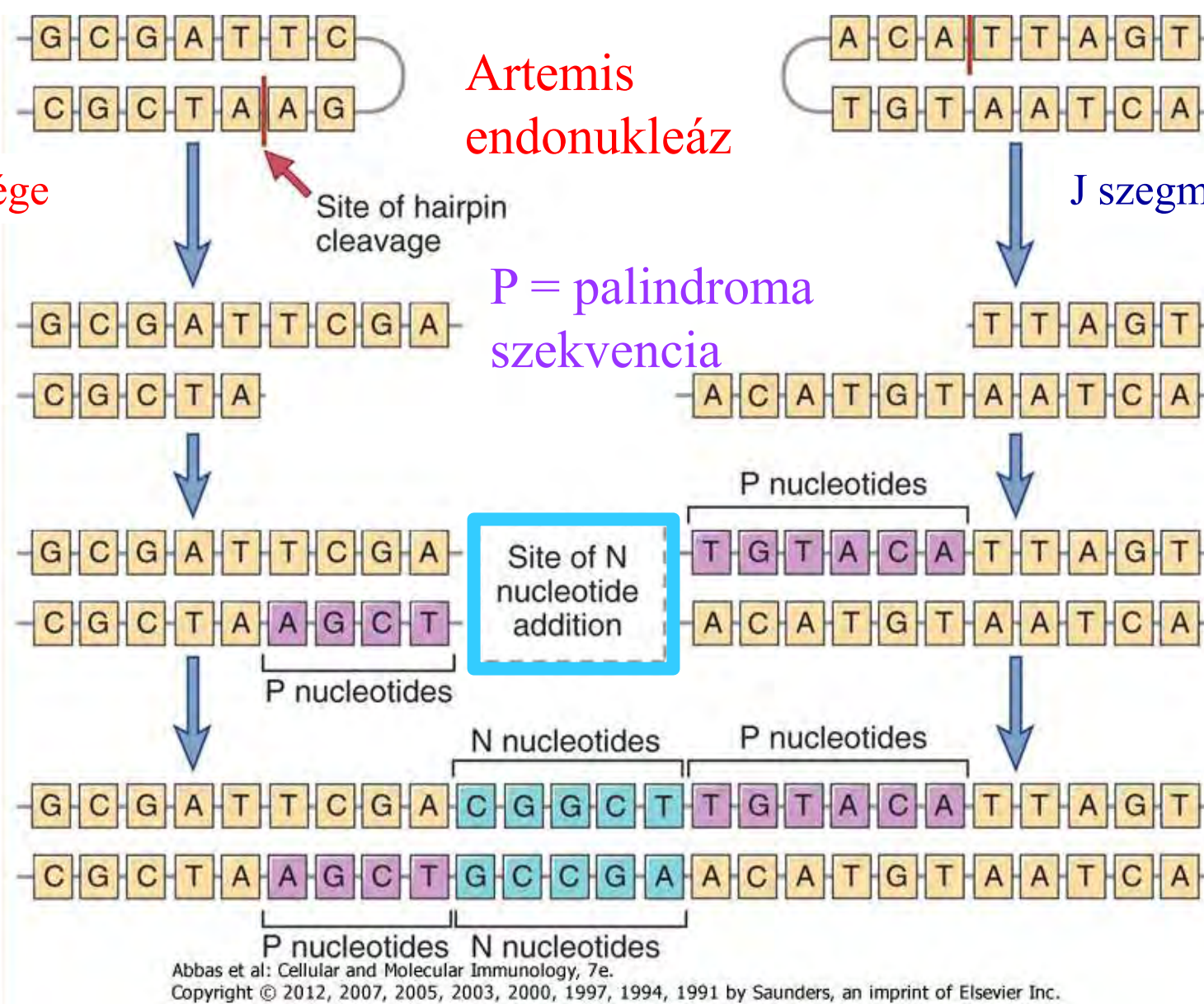
Recombinase Activator Gene Products, RAG1 és RAG2

V szegmens vége

Artemis
endonukleáz

J szegmens vége

Abbas et al: Cellular and Molecular Immunology, 7e.
Copyright © 2012, 2007, 2005, 2003, 2000, 1997, 1994, 1991 by Saunders, an imprint of Elsevier Inc.

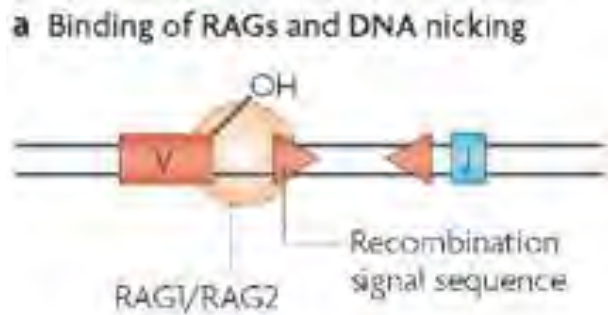
Tdt = Terminal deoxynucleotidyl transferase:
További (max. 15) nukleotidot ad hozzá (N)

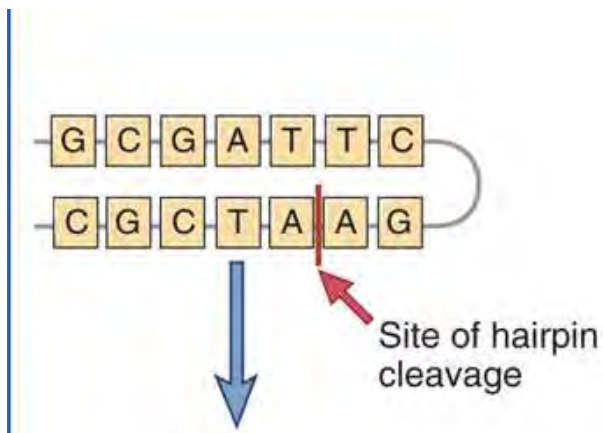
Ommen Szindróma

RAG1, RAG2 vagy Artemis részleges aktivitás

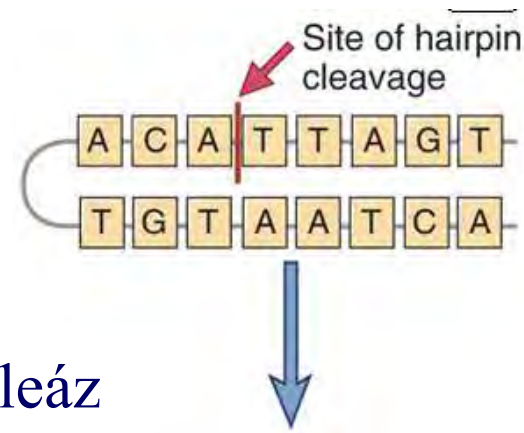
Homogén B és T-sejt repertoír

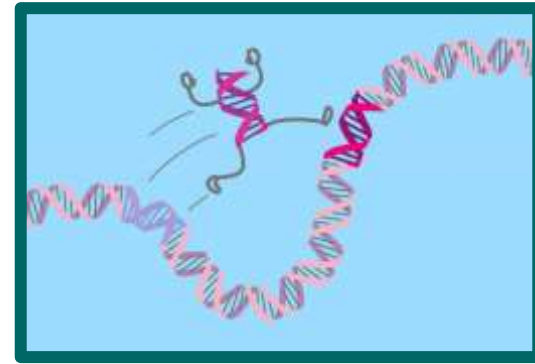
Súlyos immunhiány

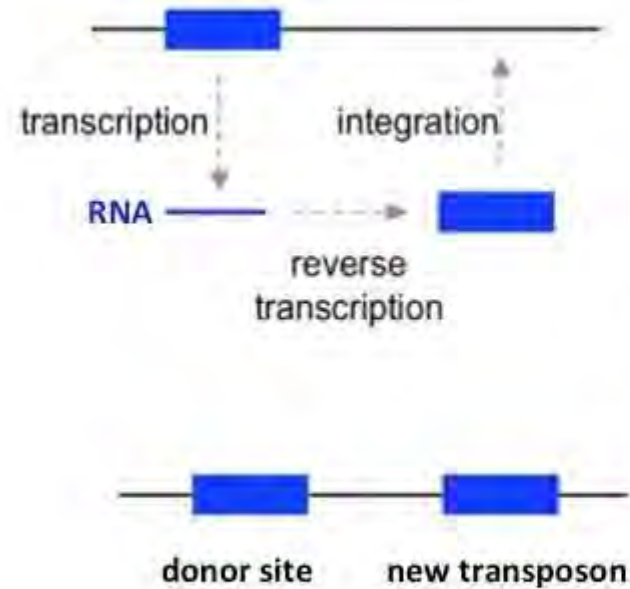
Artemis
endonukleáz

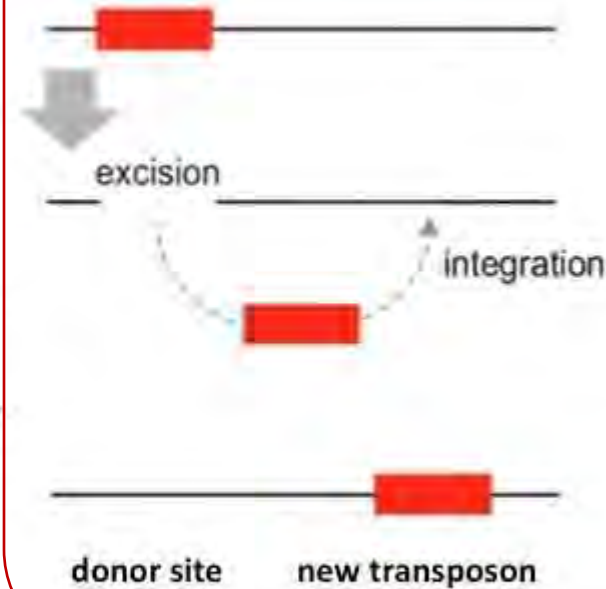
TRANSZPOZONOK (ugráló gének)

Retrotransposon "copy and paste"

DNA transposon "cut and paste"

A VDJ rekombináció ehhez hasonlít

Az antitestek szekréciója

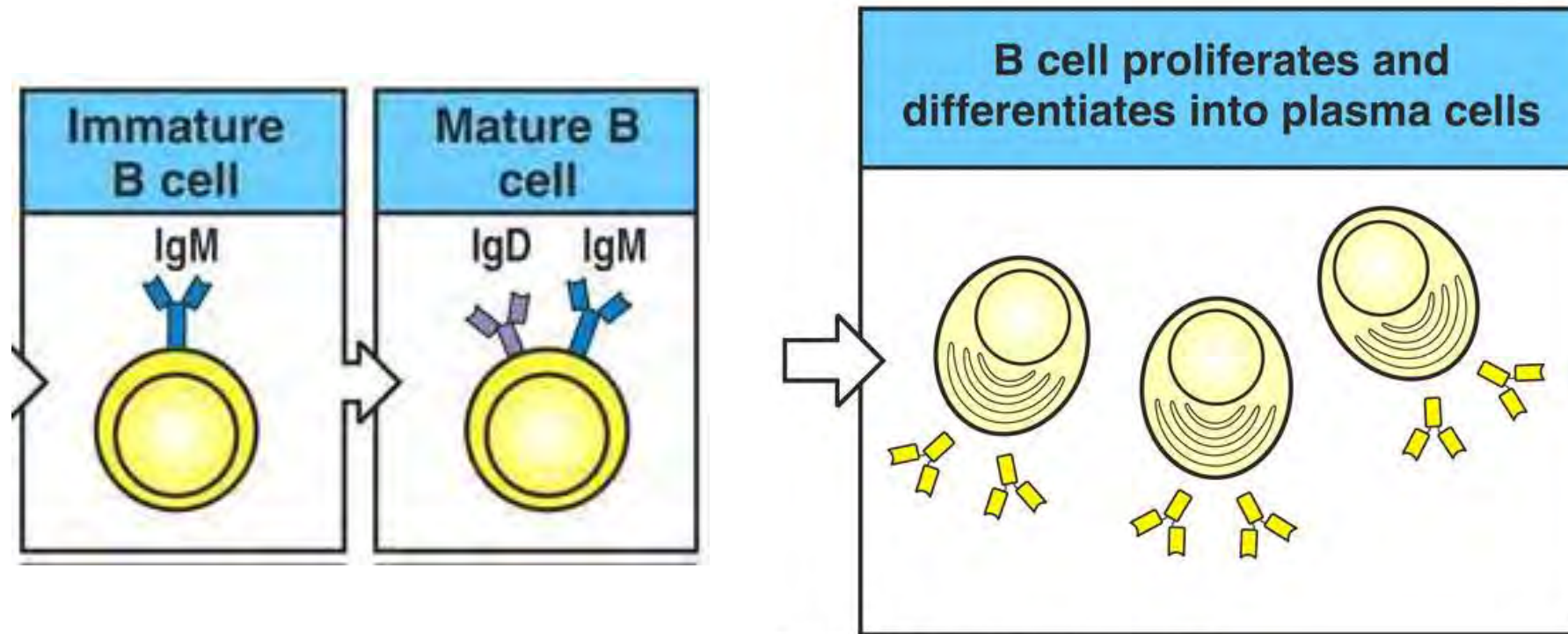
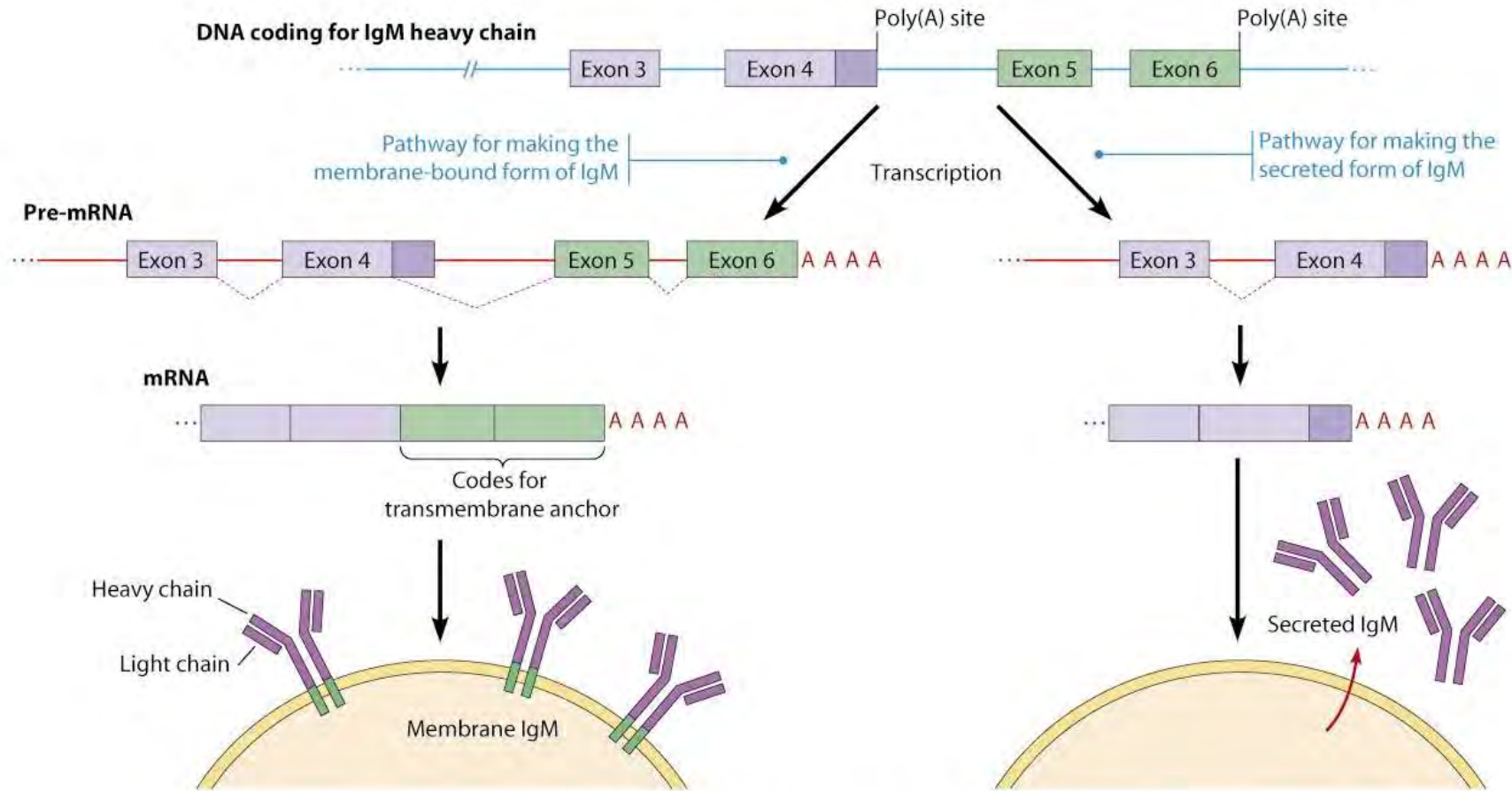

Figure 7-8 part 2 of 2. The Immune System, 2/e (© Garland Science 2005)

Az antitestek szekréciója

Copyright © 2009 Pearson Education, Inc.

transzmembrán IgM

BCR

szecernált IgM

antitest

A limfociták antigén- monospecificitásának biztosítása

A rekombináció egyidejűleg csak egy allélon folyik. Az egyik allél nem-produktív rekombinációja esetén a másik allél rendeződik át.

Allélikus exklúzió:

Az első (pl. apai) VDJ allél funkcionális gént eredményező átrendeződése megakadályozza a második VDJ allél (pl. anyai) átrendeződését.

Izotípus exklúzió:

Az κ lánc sikeres átrendeződése megakadályozza a λ lánc átrendeződését.

A TCR sokféleségének kialakulása

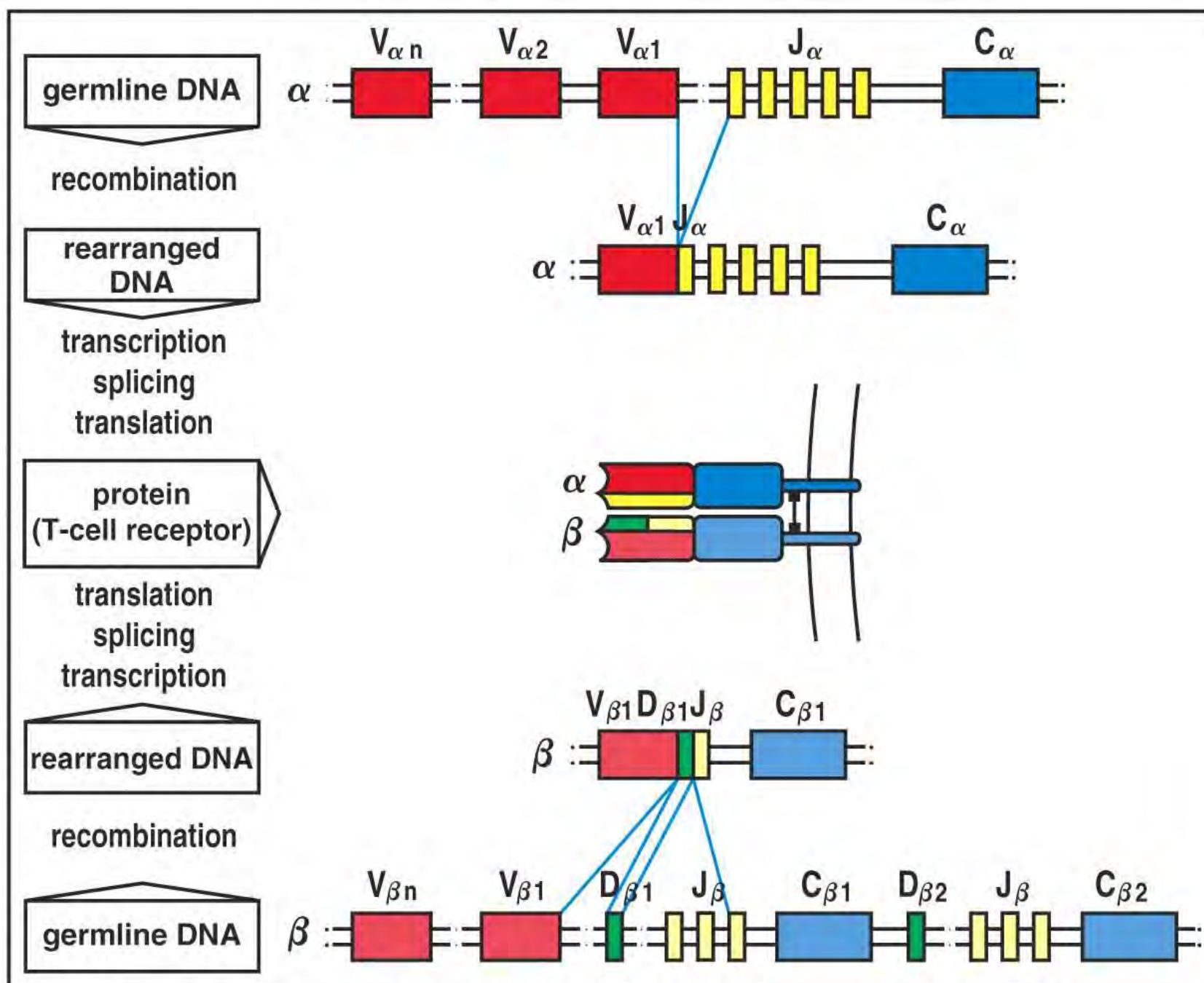

Figure 4-12 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

**Az antigénreceptorok sokféleségének
(a receptor repertoár hatalmas
méretének) okai**

A csíravonali és a kombinatórikus diverzitás

Segment	Light chains		Heavy chain
	κ	λ	H
Variable (V)	40	30	40
Diversity (D)	0	0	25
Joining (J)	5	4	6

Kombinációk

$$V(D)J: \quad 40 \times 5 \quad 30 \times 4 \quad 40 \times 25 \times 6$$

$$200 + 120 \quad 6,000$$

$$L \times H = \quad 320 \quad \times \quad 6,000 \quad = 1,920,000$$

Element	Immunoglobulin		$\alpha:\beta$ T-cell receptors	
	H	$\kappa+\lambda$	β	α
Variable segments (V)	40	70	52	~70
Diversity segments (D)	25	0	2	0
D segments read in three frames	rarely	—	often	—
Joining segments (J)	6	5(κ) 4(λ)	13	61
Joints with N- and P-nucleotides	2	50% of joints	2	1
Number of V gene pairs	1.9×10^6		5.8×10^6	
Junctional diversity	$\sim 3 \times 10^7$		$\sim 2 \times 10^{11}$	
Total diversity	$\sim 5 \times 10^{13}$		$\sim 10^{18}$	

Figure 4-13 Immunobiology, 6/e. © Garland Science 2005.

Mennyire sok a 10^{13} ?

**Ha másodpercenként egyesével számolnánk, > 300 000 évbe telne,
mire elérnénk a 10^{13} -at.**

Mennyire sok a 10^{18} ?

1 homokszemcse

10^9

több km homokos part

100 000

Antigén receptorok diverzitásának kialakulási mechanizmusai

V(D)J rekombináció

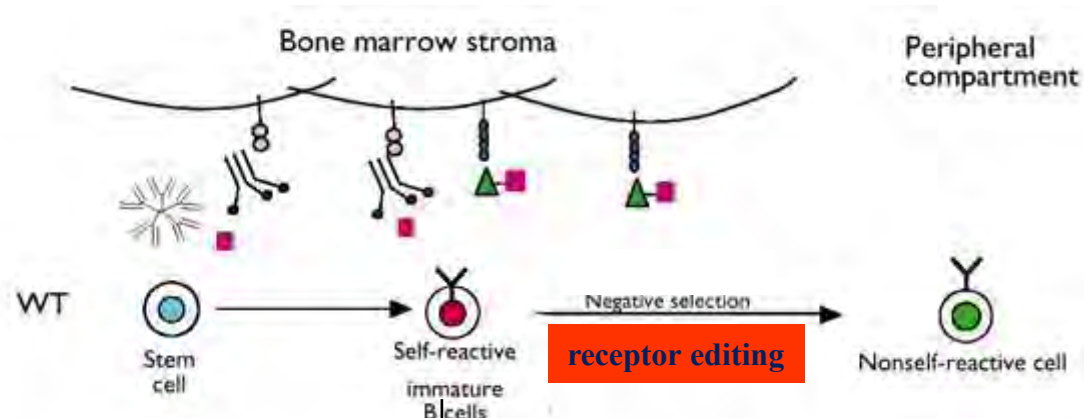
- 1) Csíravonal diverzitás
- 2) Kombinatorikus diverzitás $(V \times [D] \times J)$
 $(H \times L)$
- 3) Junkcionális diverzitás (nukleotidok hozzáadása és deléciója)

Post-V(D)J rekombináció

- 4) Receptor szerkesztés (editing)
- 5) Receptor újraépítés (revision)
- 6) Szomatikus hipermutáció és génkonverzió

Receptor szerkesztés (editing)

Érőfélben lévő B-sejtek közül azok, amelyek autoreaktív BCR-t hoztak létre, a **csontvelőben** ismét bekapcsolják a RAG géneket, hogy egy új BCR-rel elkerüljék a negatív szelekciót, az apoptózist.

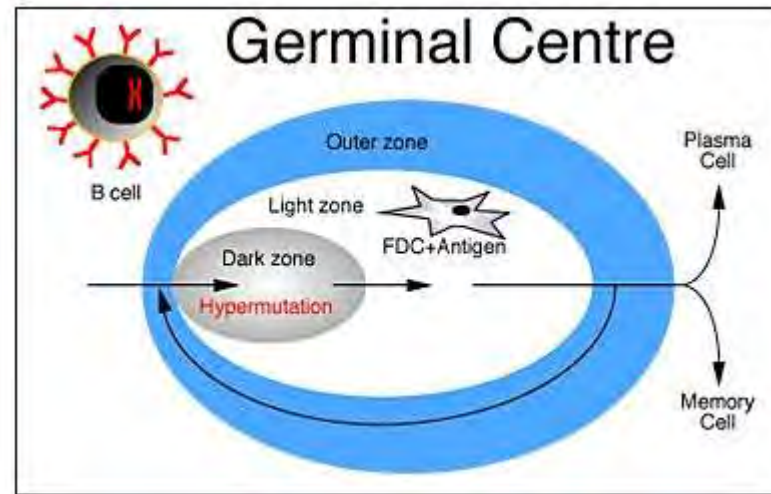

Vörös csontvelő

apoptózis negatív
szelekció

Receptor revízió (V_H)

Érett, aktivált B-sejtek egy kis része a **szekunder nyirokszervekben** ismét bekapcsolja a RAG géneket, hogy még specifikusabb BCR-t/antitesteket hozzanak létre.

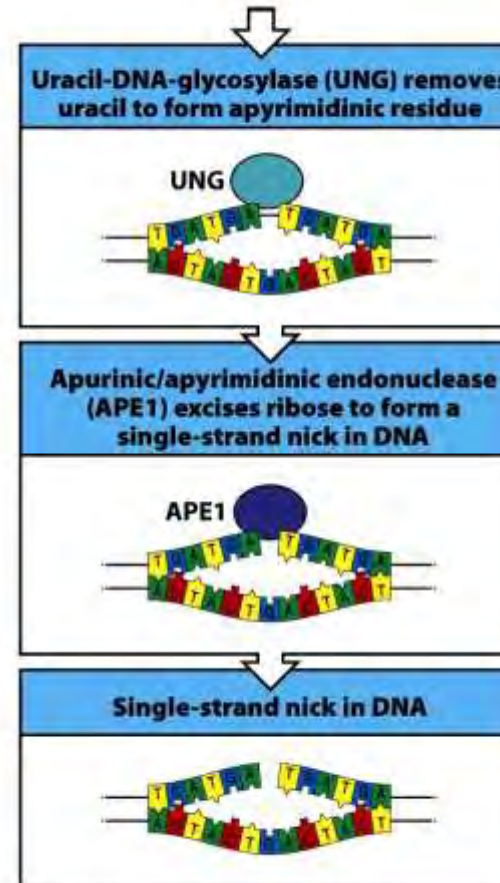
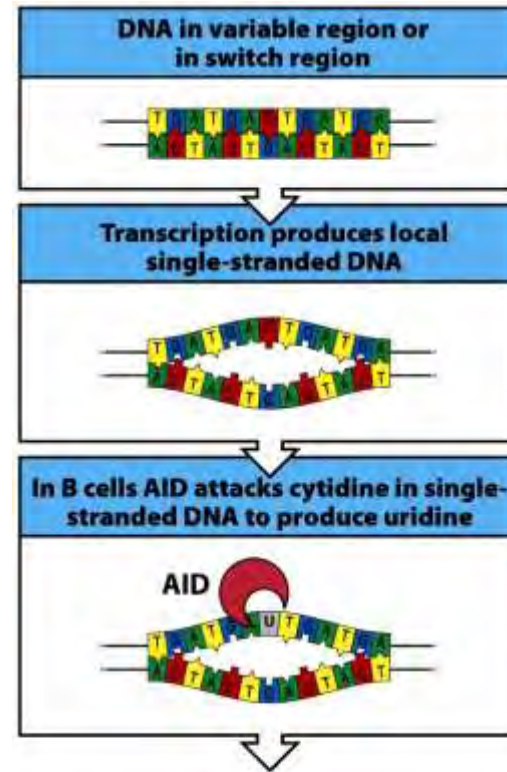
**Szekunder
nyirokszervek**

Szomatikus hipermutáció és génkonverzió

Kulcsenzimek: AID, UNG és APE1

Érett aktivált B-sejtekben a szekunder nyirokszervekben aktívan, véletlenszerűen mutáció a BCR génekben, hogy specifikus ellenanyag válasz jöjjön létre

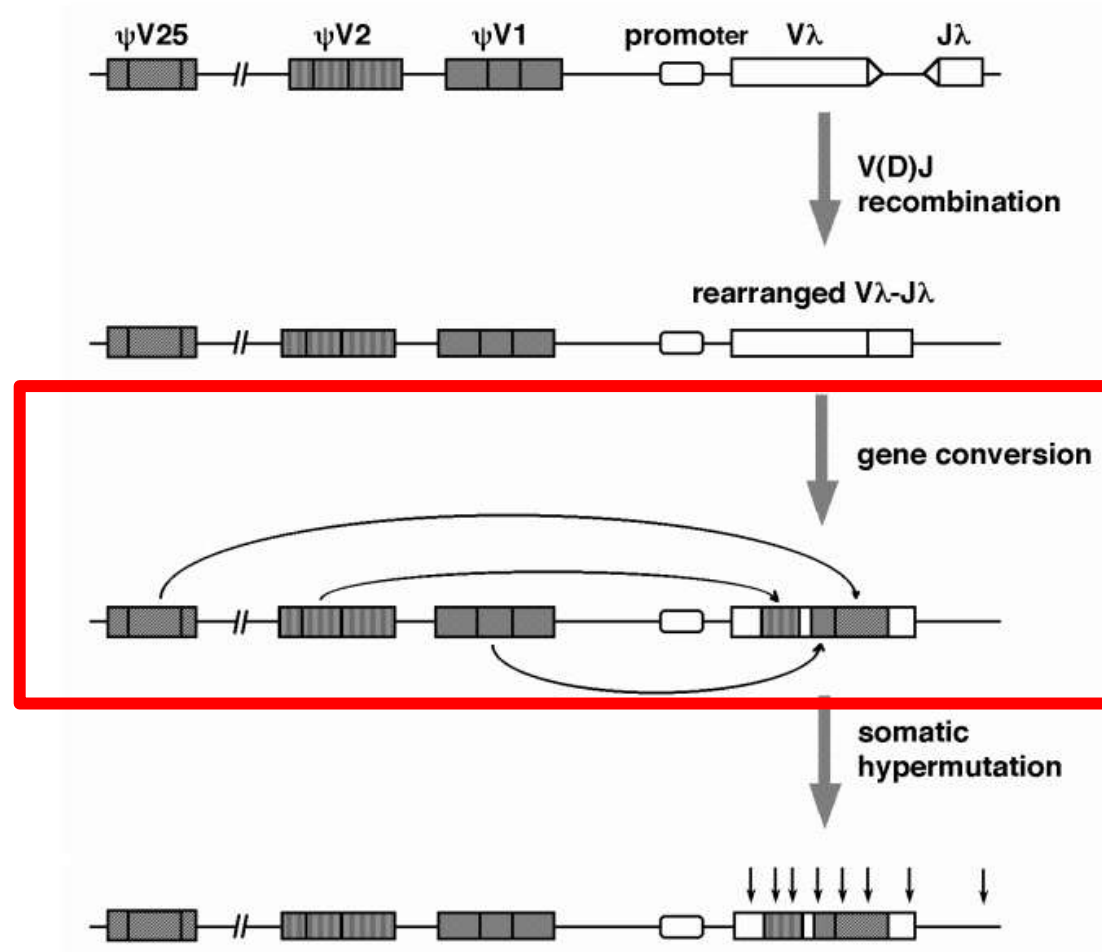
AID:
Activation induced
cytidine deaminase

UNG:
UDP-DNA glycosylase

APE1:
Apurinic/apyrimidinic
endonuclease

Génkonverzió

Génkonverzió: homológ rekombinációs esemény, mely során a donor géne(ek) változatlanok maradnak, és az acceptor gén rekombinációs szegmentumot nyer (copy-paste)

A szomatikus hipermutáció, génkonverzió és izotípus váltás mechanizmusai ugyanazon enzimek által katalizáltak

**AID,
UNG
APE1**

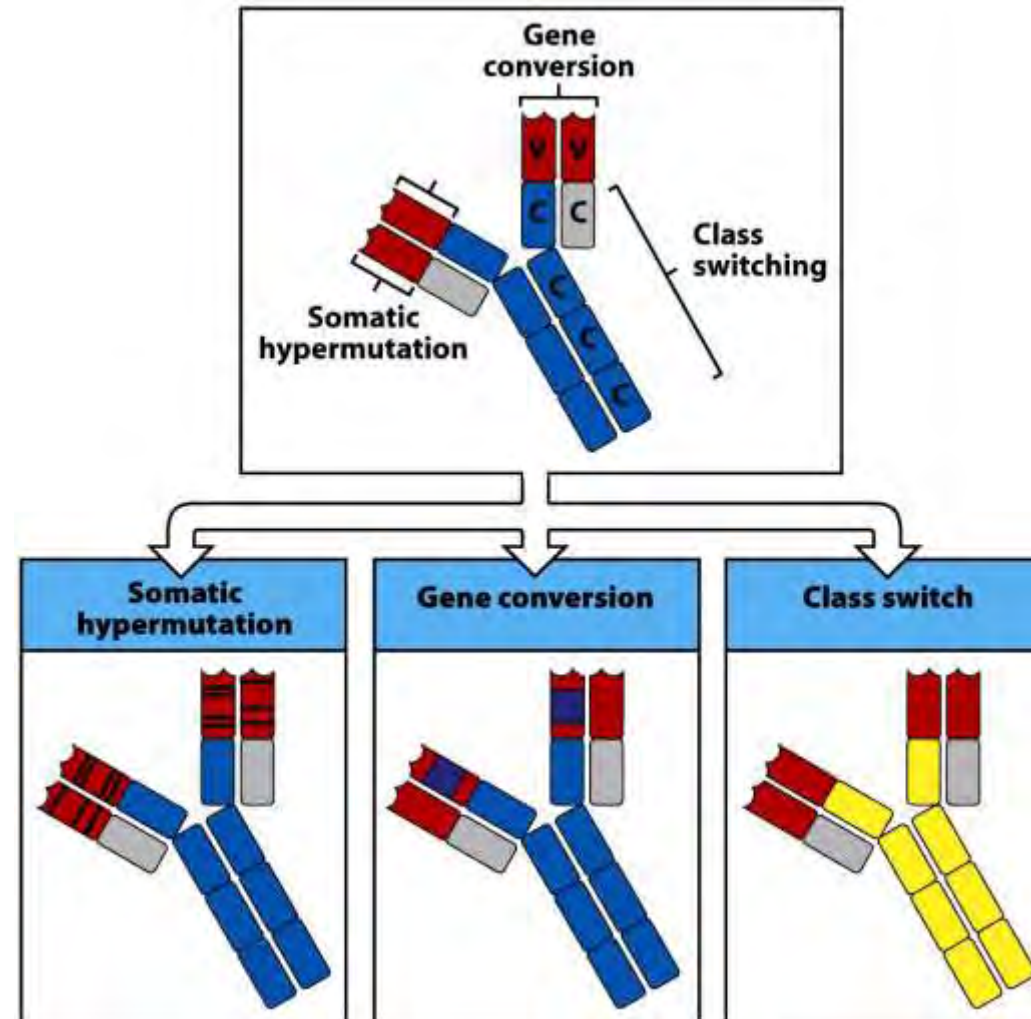
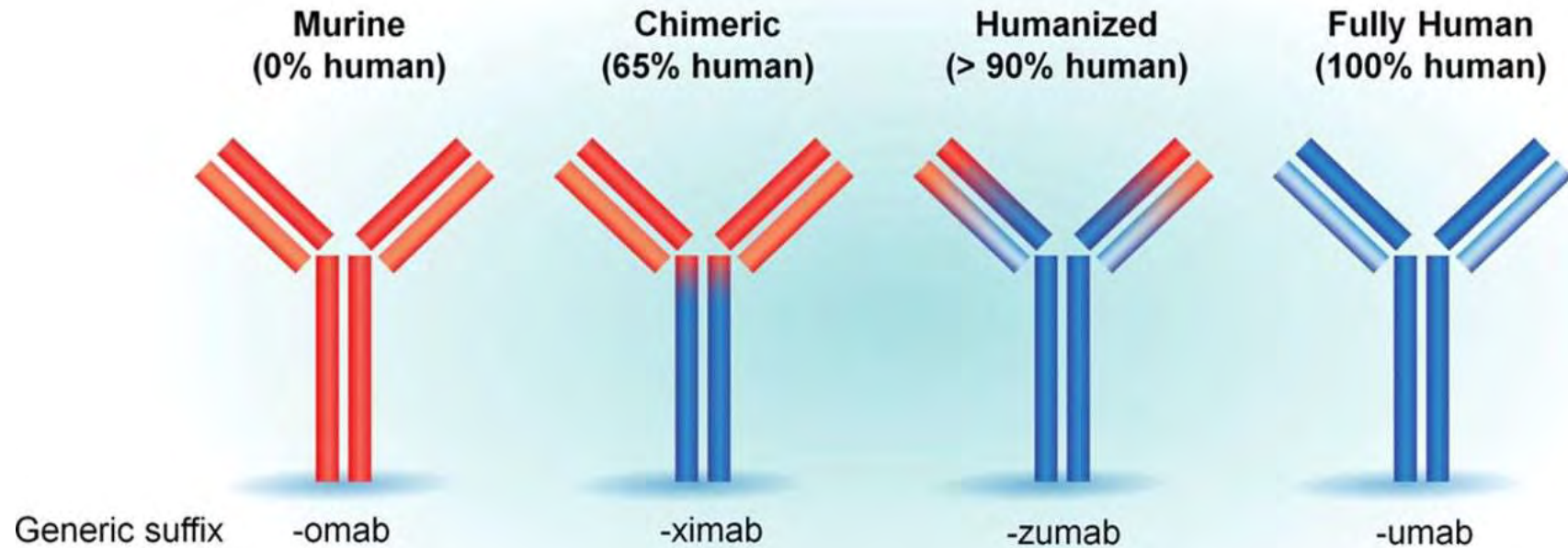
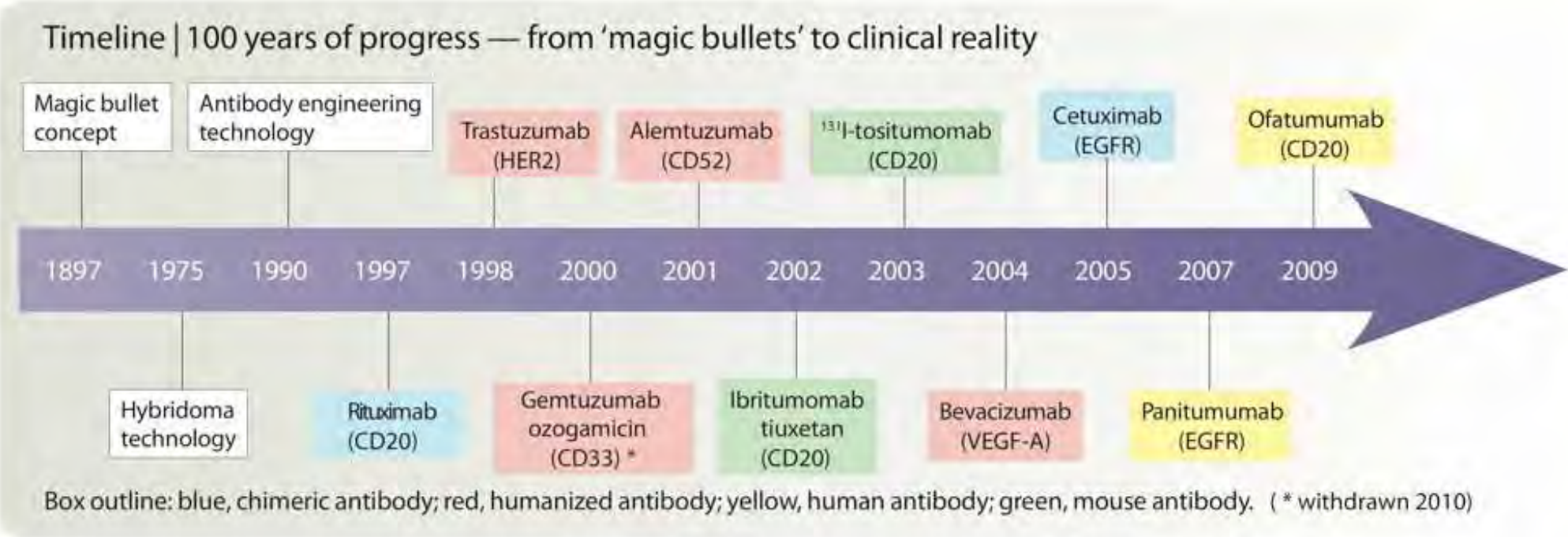

Figure 4-21 Immunobiology, 7ed. (© Garland Science 2008)

Terápiás antitestek

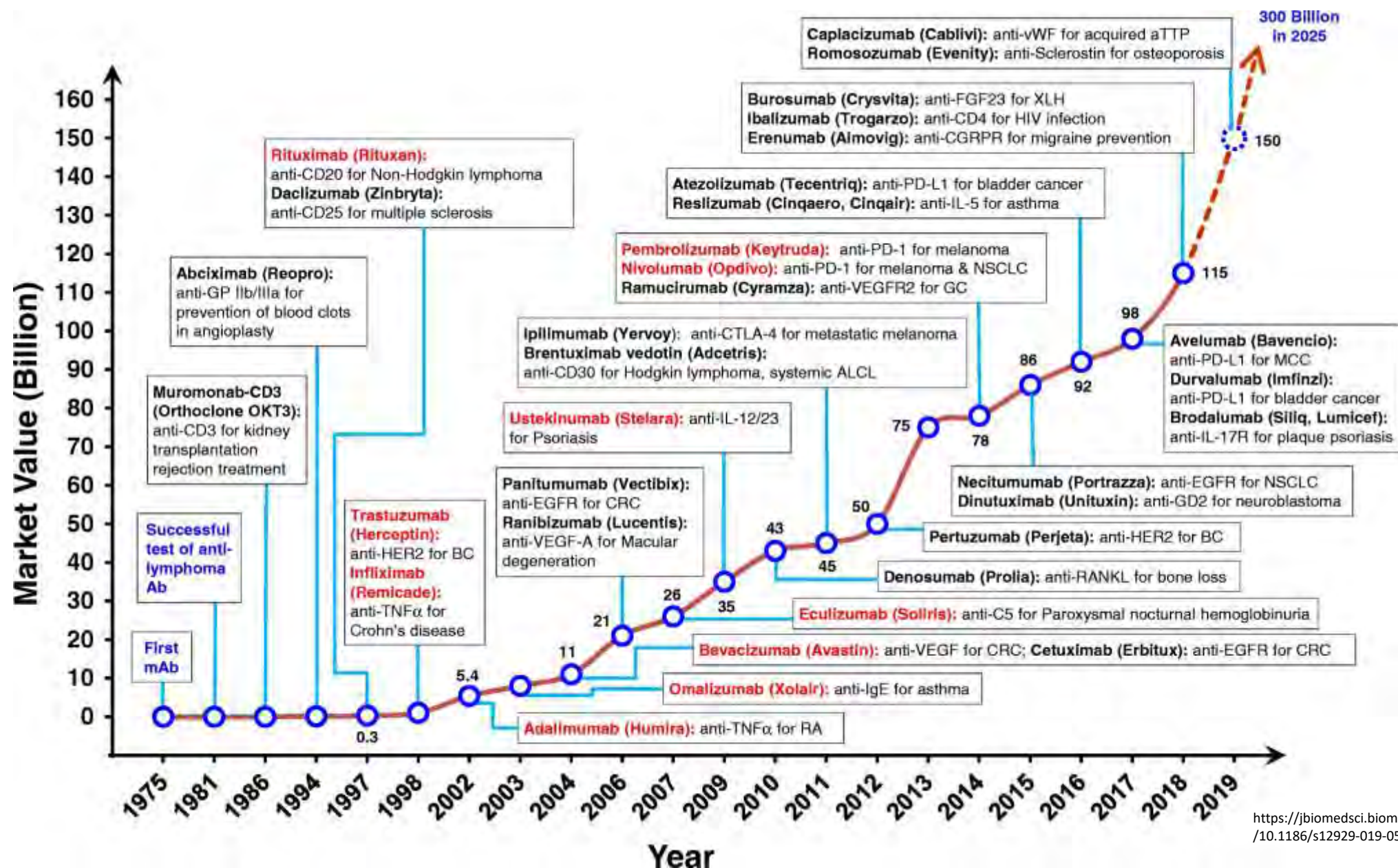
Monoclonal antibodies in therapy.

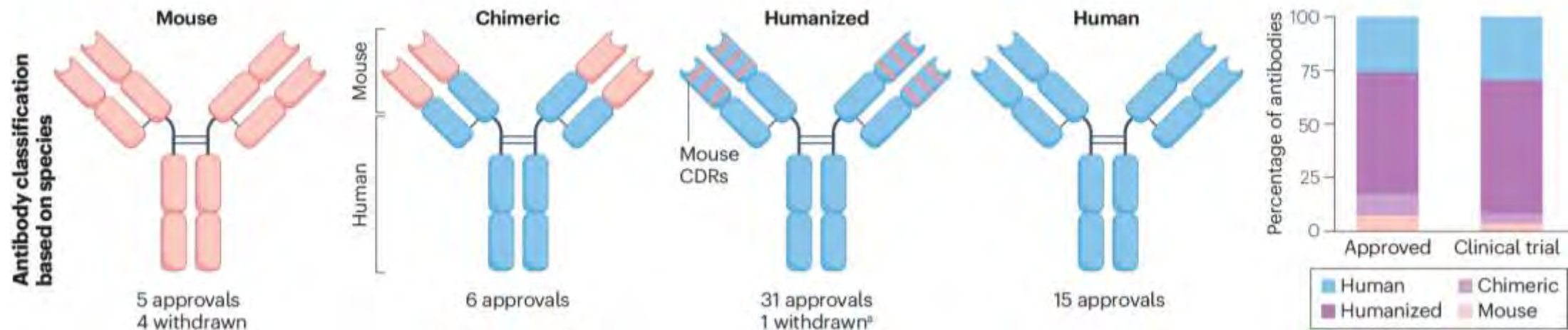
Weiner LM et al. *Nat Rev Immunol* 10:317 (2010), modified

Terápiás antitestek

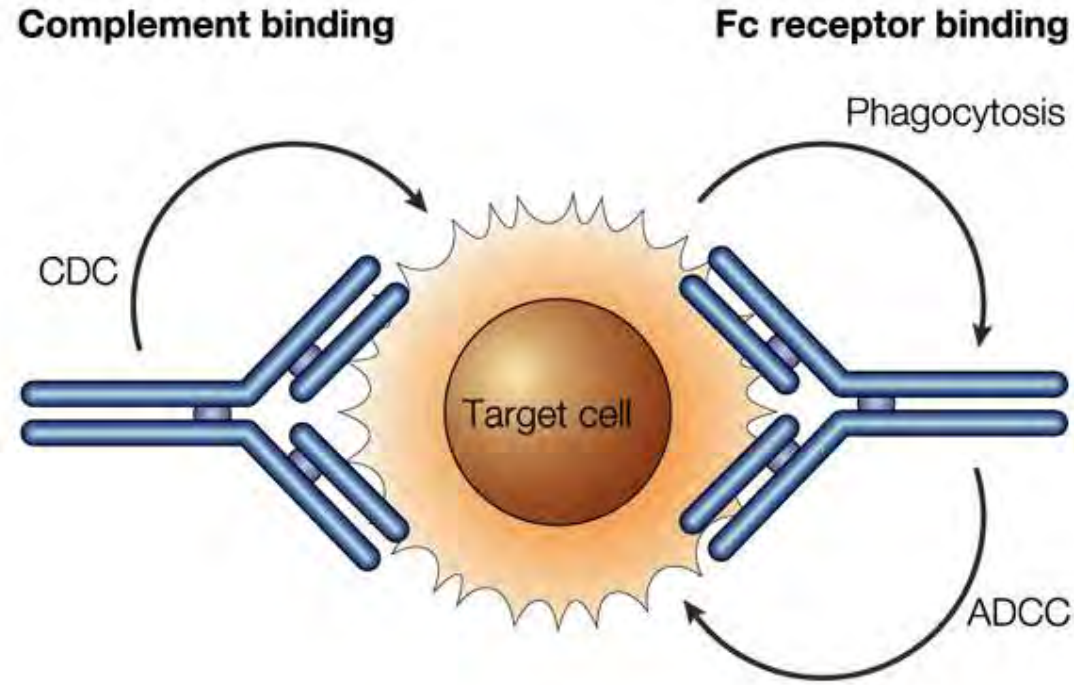

Tumor terápia antitestek

Hogyan hatnak a terápiás antitestek?

Nature Reviews | Drug Discovery

CDC: complement dependent cytotoxicity

ADCC: antibody dependent cellular cytotoxicity

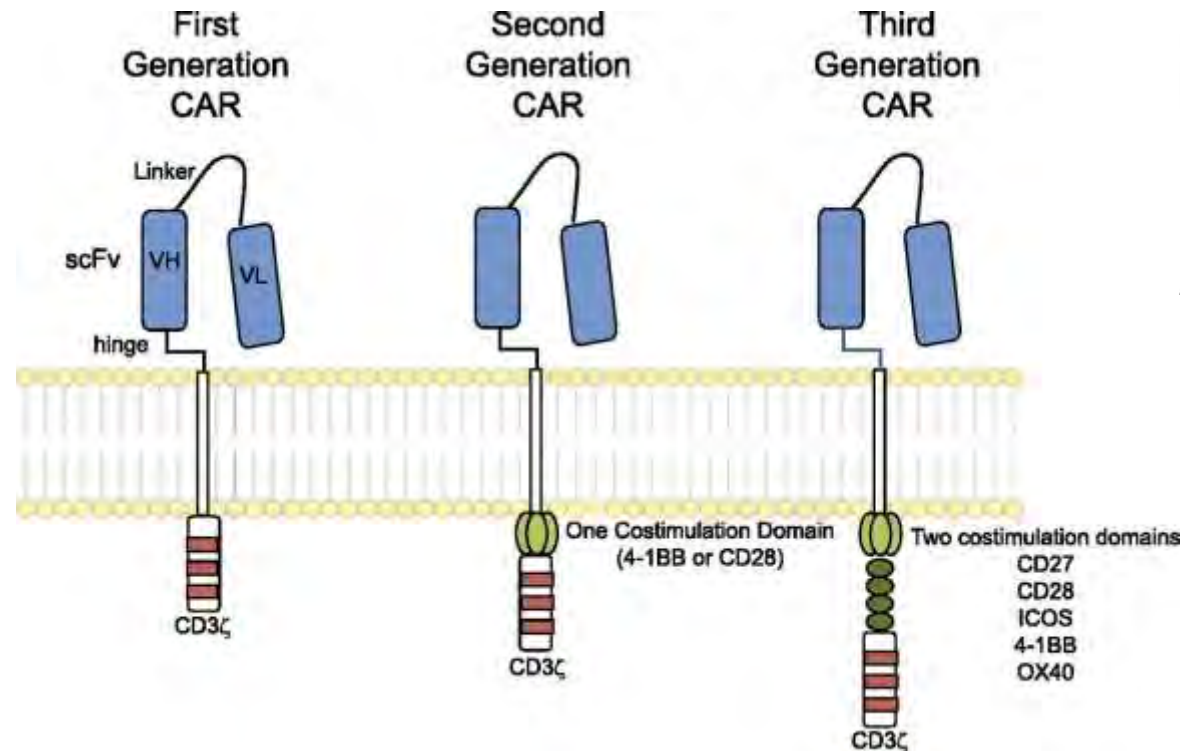
Kiméra

CAR T sejt: “chimeric antigen receptor” T sejt

Kiméra antigen receptorú T sejtek ("antitesttel-módosított" T sejtek)

scFv: single chain variable fragment

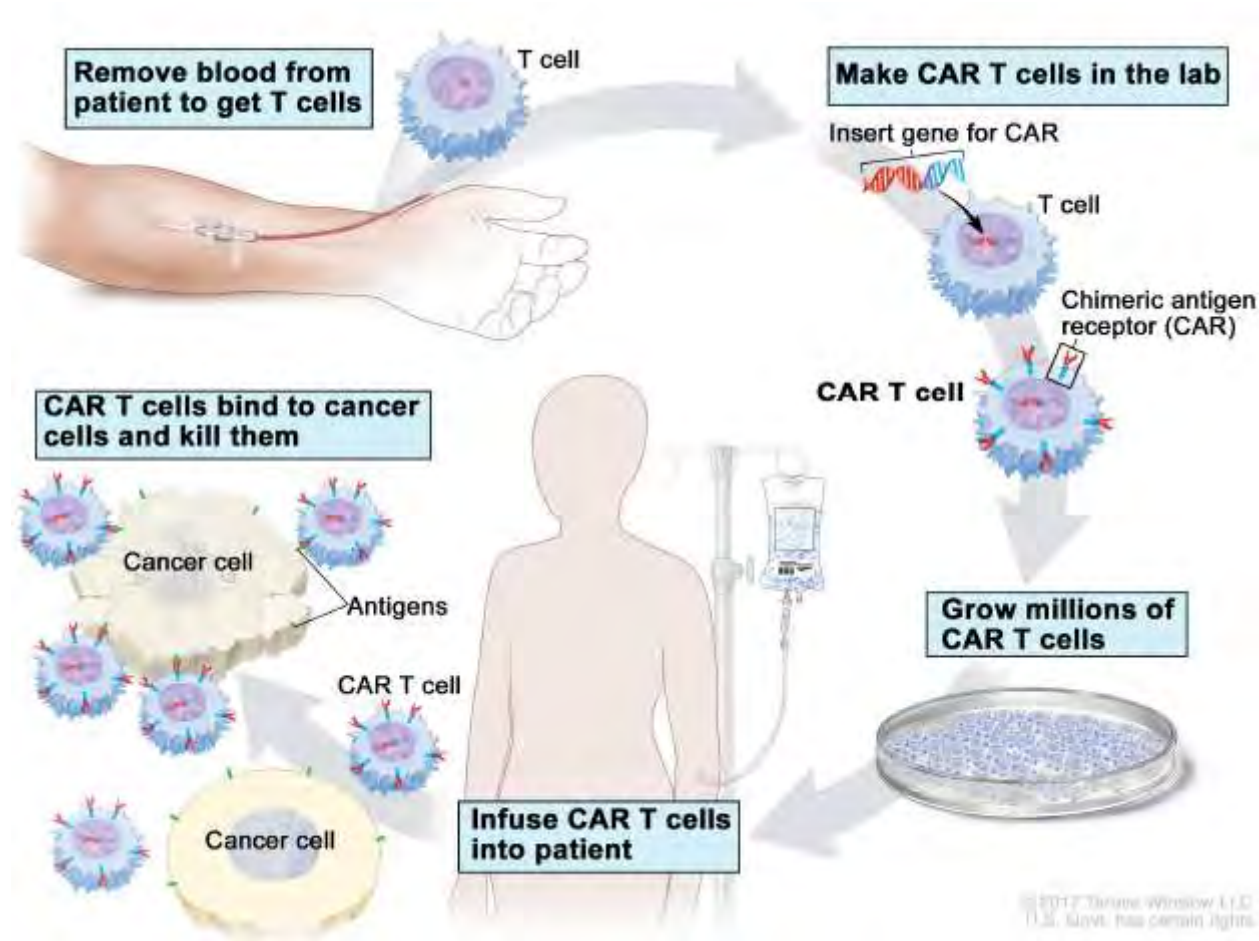

Single-chain variable fragment (scFv)

- nincs TCR
- CD8+
- nincs szükség antigén prezentációra és kostimulációra

CAR (chimeric antigen receptor) T sejtek)

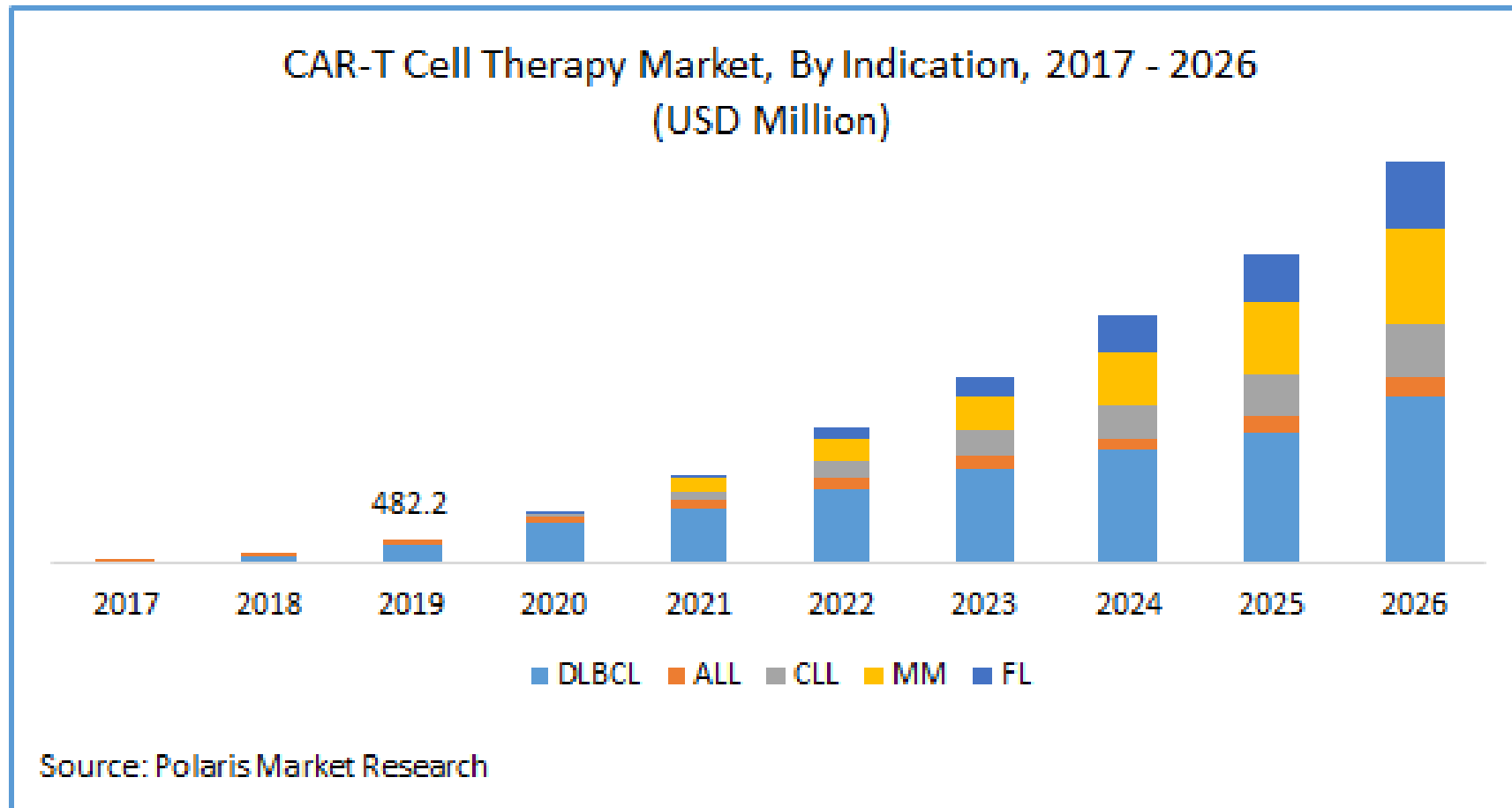
CAR T sejt terápiás cégek

And many more...

A CAR T sejt terápiás piac

CAR T-CELL THERAPY

FDA-Approved Therapy

Research and
Clinical Trials

Our Experts

FDA-approved CAR T-cell Therapies

Chimeric antigen receptor (CAR) T-cell therapy is a type of immunotherapy that uses a patient's own genetically modified T cells to find and kill cancer. UPMC Hillman Cancer Center currently offers two types of FDA-approved CAR T-cell therapy.

KYMRIAH™

UPMC Hillman Cancer Center is part of the network of certified treatment centers providing KYMRIAH™ (tisagenlecleucel), an FDA-approved CAR T-cell therapy for:

- Adults with relapsed or refractory diffuse large B-cell lymphoma (DLBCL)
- Young adult patients up to age 25 with relapsed or refractory acute lymphoblastic leukemia (ALL)

YESCARTA™

UPMC Hillman Cancer Center is the first center in western Pennsylvania providing YESCARTA™ (axicabtagene ciloleucel), the first FDA-approved CAR T-cell therapy for adult patients with certain types of B-cell lymphoma.

The FDA has approved this treatment for patients with the following conditions that have either not responded to or have relapsed following two or more lines of systemic therapy:

- Diffuse large B-cell lymphoma (DLBCL)
- Primary mediastinal B-cell lymphoma

Köszönöm a figyelmüket!